РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, мані-ордери і чеки треба адресувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXVI. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 9-го лютого 1918. Ч. 17. VOL. XXVI. JERSEY CITY, N. J., Saturday, February 9, 1918. No. 17.

СУПЕРЕЧНІ ВІСТИ ПРО ПОДІЇ НА УКРАЇНІ.

За кілька днів має відбути в Києві всеукраїнський конґрес.

Німецькі часописи доносять про зірване з большевиками і про заключене мира з Україною.

„Тусканія", корабель з транспортом американського війска, затоплений.

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

КИЇВ ОСІДКОМ УКРАЇНСЬКОГО БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА.

Між новим українським правительством а правительством большевиків в Петроґраді прийшло до угоди.

ЛОНДОН, 7. лютого. — **Правительство большевиків при помочи бездротного телеграфу розповсюднює вісти про побіду большевицької ради на Україні.**

Вчерашний звіт подає вістку, ЩО В НЕДІЛЮ НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПЕРЕНЕСЛО СВІЙ ОСІДОК ДО КИЄВА ТА ЩО МІЖ НИМ А РОСІЙСЬКИМ БОЛЬШЕВИЦЬКИМ ПРАВИТЕЛЬСТВОМ ПРИЙШЛО ДО ПОРОЗУМІНЯ В СПРАВІ ФЕДЕРАТИВНОЇ ЗЛУКИ З РОСІЄЮ І ЦІЛКОВИТОЇ ЄДНОСТИ В ЗАГРАНИЧНИХ І ВНУТРІШНИХ СПРАВАХ.

В звіті говорить ся дальше, що представники всіх військових фронтів признали большевицьку раду яко одиноку власть на Україні.

В протягу кількох найблизших днів має відбути ся в Києві всеукраїнський конгрес.

Битва між Українцями і большевиками триває дальше.

ЛОНДОН, 7. лютого. — Большевики доносять про ряд побід над Українцями.

Большевицькі війська здобули богато стацій і становищ в околиці міста Постова (?). **Між Бахмачем а Ніжином (в Чернигівщині) відбуваєть ся сильна битва, в якій большевики розпоряджують 200 великими гарматами.**

Після донесень Українці уступають назад, знищивши міст на Дніпрі. Командант в П. полонений і засуджений на смерть.

Битва між війсками большевиків а польськими леґіонами триває дальше.

Мирові переговори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

ОБА МІНІСТРИ ЗАГРАНИЧНИХ СПРАВ ВІДІХАЛИ ДО БЕРЕСТЯ ЛИТОВСЬКОГО.

Предметом дальших переговорів має бути заключене мира з Україною.

АМСТЕРДАМ, 6. лютого.—**Оба міністри заграничних справ, др. Кільман і гр. Чернін, відїхали вчера вечером з Берліна до Берестя Литовського, щоби вести дальше мирові переговори,** доносить телеграма, яка надійшла з Берліна.

Німецька часопись „Кельнер Фолькс-Цайтунг" доносить, що переговори розпічнуть ся в четвер і будуть мати на цілі ЗАКЛЮЧЕНЄ МИРА З УКРАЇНОЮ.

На конференції порішено справу дотично сходу.

Ген. Гофман, який брав визначну участь в мирових нарадах підчас перших засідань, був також присутний на военній конференції в Берліні, як се доносить „Берлінер Льокаль-Анцайґер". Він мав відбути також кілька нарад з провідником клерикального центра, послом д-ром Ерцберґером. Часопись доносить дальше, що на нараді запали важні рішеня щодо східного і румунського питаня.

Від двох днів большевики не мають вістий.

СТОКГОЛЬМ, 6. лютого. — Телеґрами з Петроґраду доносять, що премієр Ленін в розмові з кореспондентом заявив, **що вже від двох днів Смольний Інститут, головна кватира правительства большевиків, не одержав з Берестя Литовського ніяких вістий.** Взагалі жадні вісти не наспіли до Інститута. Троцький є відтятий, неначе в петроґрадській кріпости.

„Се показує, — каже Ленін, що Німці хочуть щось укрити. Без сумніву внутрішне положене в Німеччині є критичне. Можливо, що Німці старають ся тим способом зробити на Росії вимушене, але сї заходи їм не вдадуть ся. Зробимо кроки, щоби змінити се положене".

Телеґрафічне получене з Берестем Литовським перерване.

ПЕТРОҐРАД, 6. лютого. (Спізнена телеграма). — Заступник міністра загр. справ, Чічерін, зажадав від Мірбаха, одного з німецьких делеґатів, вияснення причини перерваня телеґрафічного получення.

Мірбах сказав, що Німці не є сьому винуваті, заявляючи, що їх власні получення також є перервані.

Чічерін відповів, що поясненє є надто „просте" та що перерване получення було „без сумніву навмисне".

Смольний Інститут не має рішучих вістий, чи мирові переговори наново підняті, чи ні.

„Знамя Труда", орган лївих соціялістів-революціонерів, одержав посередною дорогою вістку з Берестя Литовського, що російські делеґати вважають підписане мира під теперішну пору „за передчасне".

Російські делеґати ожидають висліду страйку в Німеччині і можливе є, що вони зажадають знова ще дальшого відложеня мирових переговорів.

ХОДИТЬ ЧУТКА ПРО ЗІРВАНЄ ПЕРЕГОВОРІВ З БОЛЬШЕВИКАМИ.

ЛОНДОН, 6. лютого. — **ЦЕНТРАЛЬНІ ДЕРЖАВИ ЗІРВАЛИ МИРОВІ ПЕРЕГОВОРИ З БОЛЬШЕВИКАМИ В БЕРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ, як се доносить петроґрадський кореспондент до „Ексчендж Телеґраф Ко."**

НЕМА ЖАДНИХ ПЕВНИХ ВІСТИЙ ПРО ДАЛЬШІ НАРАДИ В БЕРЕСТЮ ЛИТОВСЬКІМ.

Німецькі часописи заповідають зірване з большевиками і окремий мир з Україною.

ЛОНДОН, 7. лютого. — **Нині мали наново розпочати ся мирові переговори в Берестю Литовськім. Хмара ріжних донесень і заперечень окружає їх перед зовнїшним сьвітом.**

Артикули в богато німецьких часописях вказують на правдоподібність ЗІРВАНЯ МИРОВИХ ПЕРЕГОВОРІВ З БОЛЬШЕВИКАМИ ТА ЗАКЛЮЧЕНЯ ОКРЕМОГО МИРА З УКРАЇНОЮ. Зі сторони російської нема жадних близших вістий про сю справу.

Петроґрадська телеґрама до „Дейли Нюс" доносить, що **вже від чотирох днів не одержано з Берестя Литовського жадної вісти.** Обжаловують Німців, що вони „ушкодили" телеграфічне получене між Петроґрадом і Берестем Литовським; знова Німці обжаловують Москалів за подібне „ушкоджене" получення впрост між Берліном а Петроградом, яке було зроблене для ужитку німецьких делеґатів, перебуваючих тепер в Петроґраді.

Міністер загр. справ, Троцький, має находити ся в Берестю Литовськім.

ОКОЛО 10. ЛЮТОГО НАДІЮТЬ СЯ МИРА З УКРАЇНОЮ.

ЛОНДОН, 7. лютого. — Телеґрама з Медіоляну (Італія) до „Дейли Телеґраф" доносить:

„Після інформацій з Відня в державних кругах від часу повороту гр. Черніна панує переконане, ЩО ОКРЕМИЙ МИР МІЖ АВСТРІЄЮ І УКРАЇНОЮ БУДЕ ЗАКЛЮЧЕНИЙ ДНЯ 10. ЛЮТОГО АБО ОКОЛО ТОГО ЧАСУ".

Большевики закидають Німцям дволичність.

ПЕТРОҐРАД, 6. лютого. — „Ізвестія" і инші большевицькі часописи остро критикують німецьку пресу за неправдиве представлюванє руху большевиків. Вони закидають, що німецьке правительство баламутить німецьких соціялістів, представляючи, що большевики стоять в злуці з англійськими і американськими імперіялістами. Російські делеґати в Берестю Литовськім вже кілька разів обжаловували німецьких делеґатів за дволичність німецької преси, але без успіху.

Німецькі часописи, говорять „Ізвестія", старають ся представити большевиків перед німецьким народом яко банду хуліґанів, а то в тій цїли, щоби переконати німецький загал, аби не слухав жадань працюючих кляс.

ЗМАГАНЯ НАРОДІВ до самостійности.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Лотиші і Естонці жадають права повного самовизначеня.

ЛОНДОН, 6. лютого. — Російська урядова бездротна телеграма доносить про протест лотиських представників лотиських рад роб. і салд. депутатів проти заяви австро-угорської делеґації в Берестю Лит., неначе би Лотиші виявили бажане, що хочуть відлучити ся від Росії. **Представники лотиських рад жадають, щоби німецькі і російські війска опорожнили лотиські землї, аби мешканцї могли свобідно висказати своє бажане безуслівного зединеня і нероздільного істнованя.**

Подібний протест видали також Естонці. Вони домагають ся повного і ненарушеного права самовизначеня для цілої Естонії, включаючи острови Езель і Даго та инші сусїдні острови, замешкалі Естонцями.

В протесті говорить ся, що відокремлене островів від прочої Естонії було би великим насильством суверенних прав Естонії, та протестують ся проти забираня островів Німцями серед якихнебудь обставин і під якиминебудь позорами. **В протесті поставлено домагане, щоби німецькі і російські війска опорожнили Естонію і позволили без ніякої перешкоди перевести голосоване над політичною будучностию Естонців.**

Центральні держави хочуть поділити Польщу.

ЦЮРІХ (Швайцарія), 7. лютого. — **Між Австро-Угорщиною і Німеччиною не прийшло ще до порозуміня в справі поділу польських територій,** як се доносять німецькі часописи, котрі тут наспіли.

Після донесеня часописий Німеччина хоче загорнути промислові і копальняні области Польщі, позволяючи за те Австрії на забране лише рільничих околиць.

На мори.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„ТУСКАНІЯ", КОРАБЕЛЬ З ТРАНСПОРТОМ АМЕРИКАНСЬКОГО ВІЙСКА, ЗАТОПЛЕНИЙ.

На загальне число людий 2,397 утонуло лише 101.

ВАШІНҐТОН, 6. лютого. — **Департамент маринарки одержав вістку, що англійський корабель „Тусканія" (14.500 тон), який плив до Европи з транспортом американського війска, впав жертвою підводної лодки недалеко побережа Ірляндії у вівторок вечером.**

На кораблі находило ся разом 2.397 людий; з того припадало 2.179 на жовнірів, а 218 на залогу корабля.

Близших точних вістий про втрату людий ще нема.

Відділи війск, які находили ся на кораблі.

ВАШІНҐТОН, 7. лютого. — Военний департамент проголосив слідуючі роди і відділи війск, які находили ся на кораблі „Тусканія":

Головний штаб відділу і компаній Д, Е і Ф 20-го відділу інжинірів.

107. трен інжинірів (перший мішіґенський батальон).

107. відділ військової поліції (4. і 6. полк піхоти з Вісконзін).

107. трен довозу поживи.

100. відділ летунів.

158. відділ летунів.

213. відділ летунів.

Резерва для відділів 1. і 2. 32-гої дивізії, зложеної з війск національної ґвардії в Мішіґен і Вісконзін.

51 офіцирів для резерви.

Лише 101 людий утонуло.

ЛОНДОН, 8. лютого. — **Після послїдної оцінки лише 101 людий втратило жите при затопленю „Тусканії".**

З бракуючих доси 101 людий припадає 73 на американських жовнірів, а 28 на моряків залоги корабля.

Домашна війна в Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Криленко заборонив довіз поживи польському леґіонови.

ПЕТРОҐРАД, 7. лютого. — **Кадет Криленко, большевицький шеф ґенерального штабу, видав приказ відтяти всякий довіз живности польському леґіонови в російській армії** і проголосив команданта польського леґіону, Д. Мушиньского, позбавленим всяких прав.

Криленко візвав всіх большевиків, щоби покинули польських командантів.

Сей приказ був виданий, скоро лише польські команданти відмовили ся знизити офіцирів до степени простого жовніра і перевести демократизацію армії після пляну большевиків.

Криленко заявив, що польські офіцири стоять під контролею польської буржуазії, які нерадо підчинять ся народному правлїню.

(Бездротна телеграма з Києва до Берліна з дня 6. с. м. доносила про арештоване польськими війсками Криленка і його цілого штабу).

В опозиції большевиків незгода.

ПЕТРОҐРАД, 6. лютого. (Спізнена телеґрама). — Ген. Каледін, отаман донських козаків, як се доносять нинїшні вісти, зарядив прогнане премієра Керенського.

Вісти доносять про дальший розлом в таборі ворогів большевиків.

Ген. Каледін, ген. Алексієв і бувший міністер війни Савінков, хоч, як здавало ся, вони злучили ся разом, організуючи армію проти большевиків, мали між собою поріжнити ся.

Молоді і старі козаки стають по противних сторонах і можна надіяти ся, що між ними прийде в короткім часї до битви. Большевики зискують вплив серед молодих козаків.

Цілий Крим в руках большевиків.

ЛОНДОН, 7. лютого. — **Бездротний звіт правительства большевиків доносять, що вся власть на Кримі находить ся в руках кримської ради роб. і салд. депутатів.**

Большевики доносять про побіду своїх війск також і в инших місцевостях. Большевицькі війска мали займити між иншими місто Бобруіск, недалеко Мінска.

Українські війска, як се подають вісти, переходять на сторону большевиків.

Російська армія хоче мира за всяку ціну.

ПЕТРОҐРАД, 6. лютого. — **Більша часть російських війск хоче мира без огляду на усліва.**

Але большевики, ставувши на становищи „побідити або зірвати", постановили піддати ся Німеччині лише тоді, коли би се був останний спосіб ратованя ситуації для них.

Большевики так певно числили на революцію в Австро-Угорщині і Німеччині, що вони вже навіть робили пляни в справі іменованя провідників соціялістів в центральних державах представниками Росії в Берліні і у Відни. По скінченю війни німецький соціяліст Лібкнехт мав стати російським амбасадором в Берліні, а Отто Бавер у Відни.

3.000 Москалів переступило боевий фронт.

ЛОНДОН, 5. лютого. — Німецька часопись „Берлінер Льокаль-Анцайґер" доносить, що три корпуси російського війска на російсько-румунськім фронті робили зусиля перейти границю Румунії, але лише кільком малим відділам се вдало ся.

Телеграма додає, що **3.000 російських салдатів враз з 200 кіньми перейшло на боевий фронт центральних держав.**

У ФІНЛЯНДІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Фінські війска беруть верх над большевиками.

СТОКГОЛЬМ, 6. лютого. — **Генерал Манергайм, командант війск фінського правительства, побив фінську червону сторожу і московських большевиків в Улеаборгу та взяв місто у своє посідане.**

Се перша більша побіда фінських війск („білої сторожі"). Місто Улеаборг було головним війсковим складом Росії в північній Фінляндії і обіймало великі засоби амуніції і артилерії.

Війскові знавці заповідають, що вже в короткім часі ціла північна Фінляндія буде находити ся під контролею фінського правительства. Битва в Улеаборгу тривала через два дні; по обох сторонах впало по кількасот людий.

(Продовжене на стороні 2-гій).

ПРИГАДКА.

ДО МІСЦЕВИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗА.

Поважані Панове!

З початком грудня м. р. головний уряд У. Н. Союза вислав на Ваші руки відозву і лісти в справі збірки жертв на Український Сиротинець у Філядельфії, Па. Речинець для збираня жертв на повисшу ціль скінчив ся 31. січня б. р. і до сего часу 115 відділів виконало приноручену у сїй відозві справу — чи то присланем жертв, чи відповідним повідомленем. Майже 147 відділів У. Н. Союза дотепер ані не прислали жертв, ані не повідомили головний уряд, що зроблено в тій справі. Просить ся тому всі ті 147 відділів, котрі доси не дали жадної відповіди, безпроволочно повідомити головний уряд про вислід в їх відділах в справі збірки сих жертв, так щоб до 15. с. м. головний уряд міг збірку жертв на Сиротинець замкнути і оголосити результат. Відділи, котрі ще збирають жертви, нехай скоренько кінчать збірку і присилають гроші. Відділи, котрі жертв не збирали і не думають збирати, нехай повідомлять про се головний уряд.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА.

"SVOBODA" (LIBERTY)
The Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ESTABLISHED 1893

JOSEPH STETKEWICZ, Chief editor.
BOHDAN DUTKEWYCH, Managing editor.
NICHOLAS D. WELYCHKO, Assistant editor.
ANDREW SAWKA, Business manager.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION: United States		ПЕРЕДПЛАТА: в Злучених Державах:	
1 year	$3.00	на рік	$3.00
6 months	$1.75	на пів року	$1.75
3 months	$1.00	на 3 місяці	$1.00
In Jersey City and to foreign countries:		В місті Jersey City і за границю:	
1 year	$3.50	на рік	$3.50
6 months	$2.00	на пів року	$2.00
3 months	$1.25	на 3 місяці	$1.25
Single copy 2 cents.		Поодиноке число 2 центи.	

За кожду зміну адреси платить ся 10 центів.

Адреса: SVOBODA, 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу "Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З БІЖУЧОЇ ХВИЛІ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8. 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Події на Україні.

Про теперішні події на Україні не маємо в Америці добрих вістий.

Инакші вісти приходять з Берліна, а инакші з Петрограду, та ще й сі останні в додатку — суперечні.

Одні вісти доносять, що Українська Центральна Рада перемогла большевиків не лише в Киеві але і в Харкові, а другі сповіщають, що большевики горою.

І так наприклад телеграми з Петрограду (большевицьким бездротним телеграфом) доносять, що большевицька „українська рада" в неділю перенесла вже свій осідок до Киева; що вона нібито скликає „за кілька днів" „загальний конгрес з цілої України", та що ціле українське військо вже нібито заявило ся за большевицтвом.

Але як сі большевицькі донесеня пасують до правди, коли знова другі їх вісти кажуть, що **большевицькі війска стоять 30 миль на північний схід від Киева, в чернигівській губернії?** Як же то большевицтво мало усадовитись в Киеві, коли його війска ще так далеко від української столиці? І чому воно так далеко, коли українська армія нібито приязно відносить ся до большевицтва? А як би вона аж занадто приязно відносила ся до большевицтва, то властиво і не треба би йому маширувати на Київ, але куди инде, там, де ще „панує" „буржуазія".

Вже на правдивійші виглядають вісти з Берліна, тимбільше, що вони походять з Киева.

Сі вісти доносять, що бунт большевицтва здавлено в Киеві і се виглядає на правду, тим паче, що инша вість з Европи сповіщає, що премієром нового генерального секретаріяту іменований бувший голова мирової делегації **Голубович.** Се вказувало би, **що в Киеві настав порядок; що У. Ц. Рада дальше має власть у своїх руках, та що вона іменувала новий генеральний секретаріят під проводом Голубовича.**

Большевики або подають давнійші вісти яко нові, або свої бажаня оголошують телеграфічною дорогою яко факти.

Повний склад першої мирової делегації України.

Берлін, 10. січня, 1918. — До Берестя Литовського прибули вже всі делегати від Української Центральної Ради. Предсідателем делегації є міністер промислу і торговлі, **Голубович;** прочими делегатами є: капітан кавалерії і особистий адютант міністра війни, **Ю. Гасенко;** майор Г. **Лисенко;** капітан інфантерії **Н. Луценко;** капітан інфантерії **В. Радевський;** референт для економічних справ **Сергій Остащенко;** а відтак: **Г. Ф. Левитський; Н. М. Любинський, М. Н. Полозов, А. А. Севрюк, Ігнатієнко, Чайченко, Фрід, Чорноморський, Барановський і Ковалевський.**

В большевицьких рядах є й чорносотенці; „треба також меньше вірити кореспондентам".

Джордж Бюкенен, британійський амбасадор в Петрограді, повернувши 18. січня б. р. до Лондону, заявив представникови тамошнього „Таймс-а" між иншим отсе:

„Одного факту не треба переочити, а іменно се, що в большевицьких рядах є й реакційні елементи, які разом з большевиками також кричать, аби повалити „буржуазні" правительства, але в дійсности вони працюють над приверненем (в Росії) монархії".

На запит представника „Таймс-а", як стоять справи на Україні і на Донщині, **амбасадор Бюкенен відповів, що треба меньше вірити донесеням кореспондентів, бо „щодо положеня на Україні і між козаками, то я, а навіть сам Петроград (!), маю дуже слабі інформації, тому, що всяка комунікація між північною і полудневою Росією вже кілька тижнів перервана".**

* * *

А що твердженя амбасадора Бюкенена про присутність чорносотенців у большевицьких рядах є дуже правдоподібні, нехай послужить ще й отсей відкритий лист інжиніра-технольога М. Е. Фішбайна до провідника київських большевиків, Л. Л. Пятакова, який був напечатаний в „Кіевской Мысли":

Ласкавий Добродію! — пише Фішбайн до Пятакова. — Супроти того, що у звязи з большевицьким повстанем Ваше імя стало фіґурувати у газетах, я уважаю своїм моральним обовязком спитати Вас: Чи памятаєте Ви той час, як Ви були в числі членів київського політехнічного інститута? **А чей ви памятаєте, що члени тої партії враз з Вами були осередком чорносотенства в інституції.** Ви, мабуть, ще не забули, як Ви, наперекір постанові загально-студентських зборів, складали іспит у бойкотованого професора Ратышева. Чи се простий случай, що провідниками крайного соціялізму стали Ви, підполковник Муравев і др. Образцов, люди, що зробили еволюцію від чорносотенства до большевизму і максималізму?"

Свого часу, як прийшли були вісти про розоружене в Киеві большевиків, кореспондент лондонського „Таймс-а" доніс, що тоді заарештовано в Киеві десять большевиків і „їх провідника Пятакова, якого оскаржено о підбурюване населеня до погромів". Сі дві вістки з поважних і достовірних жерел є наглядним доказом, що большевики — се інтернаціонально-жидівська і чорносотенно-московська мішанина.

Угорський політик, гр. Андраші, про поступоване большевиків.

Амстердам, 7. лютого. — Вісти з Будапешту доносять, що гр. Юлій Андраші, бувший угорський премієр, в угорськім соймі заявив, що після його переконаня російські большевики не беруть поважно мирових переговорів.

Гр. Андраші сказав між иншим отсе:

„Большевики надіють ся, що їм вдасть ся осягнути успіх через аґітацію в справі зорґанізованя серед нас армії, яка терроризувала би правительство.

„Ми розуміємо тепер, длячого большевики домагали ся, що Польща має сама рішати свою долю по уступленю наших військ. В такім случаю Польща не була би всилі рішити свою долю, свобідно від терору, **бо большевики вмішували би ся до внутрішних справ Польщі таксамо, як вони тепер вмішують ся до справ України і Фінляндії".**

Большевики і земельна справа.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Большевики добили ся власти і доси удержують ся при помочи демаґоґії, значить — при помочи обіцюваня народови всього, чого він тільки хоче.

Найбільше нарід в Росії хотів мира і землї, тож большевики відразу заявили: „землю беріть, мир скоро буде!"

І нарід землю узяв.

Людям в Росії, особливо Москалям, не треба, аби хто їм землю давав; аби хто розділював, визначував і т. д. Вони самі собі візьмуть, аби лише їм ніхто до того не мішав ся. **Отже Ленін властиво не розділив земель ані не дав їх, а тільки охоронив людий, аби їм ніхто до поділу не мішав ся.** Для більшої демаґоґії проголосив ще у своїм декреті, що нарід може забирати все — поля, ліси, фільварки, рільничі машини, збіже, худобу, — одним словом все, що перед правительством Леніна ще не належало до селянства.

Все те викликало **анархію і руїну.**

Те, що нарід міг дістати спокійною дорогою при помочи справедливого поділу, — **перейшло до поділу при помочи рабунків, розбоїв і масового убийства і в многих случаях таки поділено несправедливо.**

Були такі випадки, що наприклад заможне село поділило між себе два фільварки, ліс, толоку і став, **а сусїдне, хоч було біднійше, не мало нічого до поділу.** Звичайно в таких випадках зачинаєть ся від депутації. Бідне село посилає депутацію до богатшого, аби приняло його при поділї земель. В таких випадках ще добре, як їх відіслали з нічим або тільки побили, але звичайно таки убивали таких „зайдів", а коли опісля бідне село упімнуло ся за правду, — **зачинала ся братовбийча різня, яка вкривала трупами поля, які мали бути поділені.**

Було дуже богато і таких випадків, що **люди різали ся при самім поділї земель,** а особливо при поділї лісів, які — треба се особливо піднести — руйновано і тепер унеможливлено, аби на будуче з них громади мали більший хосен.

Таке є жниво з Ленінового поділу земель в Московщині. Таку винагороду дістав нарід від самозванчого большевицького премієра.

Правда, його не обходить, чи люди ріжуть ся, чи ні. Він голосить, що він не випирасть ся домашної війни, але хвалить ся нею, бо він хоче **збудувати новий лад на руїнах старого.**

Але як би нарід був просьвічений, то отямив би ся скоро, що се руїна цїчия, а його-ж таки; що Ленін нічого нового на руїнах не збудує, а тільки нарід самий буде мусїти відбудовувати се, що зруйнував.

* * *

На недавнім конґресї „савєтів" в Петроґраді большевицький „комісар рільництва" **Калаґуєв** предложив був проєкт земельної реформи, але **Ленін постарав ся, що сеї справи навіть не порушувано і її зовсім залишено.**

Чому він се зробив, є зовсім зрозуміле. Він знає, що нарід вже сам зробив „порядок" із землею, а де ще не зробив, то зробить, отже не треба йому перешкаджати.

Пощо якихнебудь законів; пощо ухвал; пощо якогонебудь порядку, — **коли Ленінови треба руїни,** аби на руїні будувати новий лад, а крім руїни „підпертя" темних мас, підперта за се, що він не мішаєть ся до поділу.

Отже річ ясна, що Ленін не міг мішатись до поділу і мусів усунути проєкт Калаґуєва з порядку нарад на конґресї савєтів.

Він тепер занятий війною проти всїх і вся. Казав його воєнний „комісар" Аврам Криленко: „Ми виповідаємо війну цілому сьвітови", — а хто воює з цілим сьвітом, то прецінь не може займатись такою дрібною справою як поділ землї в Росії.

* * *

Справедливу земельну реформу хотіли перевести російські соціялісти-революціонери і соціял-демократи меньшевики, а також українські соціялісти-революціонери і соціял-демократи.

— Але вони хотіли се зробити спокійно, без проливу крови волею цілого народу — **на установчих зборах,** а се-ж не руїна і на таке Ленін не згодить ся.

Як доносить депеша з Петрограду, тепер там відбуваєть ся селянський зїзд, який займаєть ся справою поділу земель. Одначе його ухвали можуть мати якенебудь значіне тільки тоді, як правительство підіпре їх своєю властию. Однак на се нема надії. Годі вводїватись, аби запровадив лад той чоловік, котрий стремить передівсїм до — руїни.

Лад може завести аж друге правительство, яке прийде по большевиках і скличе установчі збори.

Аж тоді справа земельна може бути упорядкована і тоді нарід переконаєть ся, що даром пролито стільки хлопської крови, та що на руїні Ленін нічого не побудував, а тільки нарід самий мусить гоїти рани, які завдав собі самому, ідучи за божевільними кличами Леніна.

На Україні инакші відносини по селах ніж в Росії і там У. Ц. Рада могла справу лекше упорядкувати ніж се могло бути в Московщині, але і там зайшов посів большевицької зарази. І на Україні були братовбийчі кровав розправи при поділї земель, І на Україні богато лиха прийдеть ся ще направити.

Революція в Фінляндії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

Суперечні вісти з Фінляндії.

ЛОНДОН, 7. лютого. — **Фінська червона сторожа окружила місто Тамерфорс і побила ґенерала Манерсгайма, команданта фінських військ,** доносить телеграма від урядової пресової аґенції з Петрограду.

Ґен. Манерсгайм і біла сторожа уступають в напрямі Ботнійського заливу. Тамерфорсу боронила армія зложена з 10.000 фінських жовнірів. Втрати по обох сторонах тяжкі. Боротьба розпочала ся в понеділок досьвіта.

СТОКГОЛЬМ, 7. лютого. — Білі сторожі (війска фінського правительства) мають під своєю контролею цілу Фінляндію з виїмком міст Гельзінґфорс і Тамерфорс та вузкого пасма здовж Фінського заливу. Вісти доносять про битву коло Тамерфорсу. Обі сторони уживають артилерію. Фінські червоні сторожі одержали скріпленя від большевицьких червоних сторожий з Петрограду.

В РОСІЇ:

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

БОЛЬШЕВИКИ ДОСИ ЩЕ НЕ ПОРІШИЛИ ЗАГАЛЬНОГО ПИТАНЯ В РОСІЇ.

Розвязане земельного питаня в Росії найбільшою пекучою справою.

ПЕТРОҐРАД, 6. лютого. — Зі зближаючою ся весною, порою сійби, поділ землї стає найбільше пекучим проблємом.

Робітники без праці, які покинули міста, щоби удати ся назад до своїх рідних сіл по землю, скоро поширюють економічну боротьбу по цілій Росії.

Всеросійський конґрес робітничих і салдатських делеґатів відложив свої засїданя на пізнійше, не полагодивши проєкту в справі поділу землї, який предложив комісар рільництва, Калаґаєв. Вслід за тим нема рішаючого закона щодо способу поділу землї.

Богатим в землю селянам, подібно як буржуям дідичам, землю маєть ся відобрати. Премієр Ленін промовляв нинї на численних зборах аґітаторів, які небавком мають розїхати ся по державі, щоби провадити кампанії для конфіскати землї. Він взивав їх, щоби вони виповіли війну проти всїх сільських визискувачів і проти богатих селян так, як се було зроблене з богатими дідичами.

„Ми відобрали землю на те, щоби її віддати убогим селянам, — говорив Ленін. — Не допустіть до сього, щоби богаті селяни або сільські визискувачі дістали хліборобські знаряди. Поставте десять убогих селян на одного богатого. Поліція є мертва і погребана; народні маси мусять взяти справу у свої власні руки.

„Загранична війна скінчена або на укінченю. Внутрішна боротьба допервa розпочала ся, але се не є війна з оружем. Се війна економічна. Маси мусять взяти назад те, що у них вкрадено. Богатий, який укрив свої богатства, думає, що то якось йому удасть ся. Але ми мусимо якось відкрити укриті богатства або в противнім случаю правительство большевиків збанкротує.

„Република потребує 28 міліярдів рублів річно. Є вигляди лише на 8 міліярдів рублів. Укрите богатство мусить бути відкрите і віддане до ужитку правительства".

ТЯЖКЕ ЕКОНОМІЧНЕ ПОЛОЖЕНЄ В РОСІЇ.

Комісар зелїзниць просить о охорону поїздів перед салдатами.

ПЕТРОҐРАД, 6. лютого. — Ревізія в справ поживи, переведена правительством большевиків, викрила, що купці нагромадили в цїлях спекуляційних майже 100.000 фунтів масла. Власти найшли також 150 вагонів сірників, 150.000 гальонів нафти і величезні засоби мяса, бараболь, гороху, товщи і мила. У одного купця найдено 8.000 пар дїточих черевиків.

Невський, новий міністер зелїзниць, промовляючи на конґресї в справі поживи, представив чорну картину загального стану і грозив, що уступить, коли не одержить машинових крісів і зоружених сторожий для охорони поїздів перед жовнірами. Також заявив міністер, що заходить конечність на необмежений час застановити особовий рух.

„Економічне положенє в Росії є тяжке, дуже тяжке, — заявив Шляпніков, комісар праці, в розмові з кореспондентом „Зединеної Преси".

„Тут була нерівність в продукції, навіть в галузи воєнного промислу. Деякі товари продуковано більше, других знова меньше ніж була потреба. Першим нашим кроком було застановити продукцію меньше потрібних товарів, а піднести виріб конечних артикулів, як льокомотив, возів і автомобілів. Тисячі льокомотив потребують направи, але нема до сього варстатів, бо всї вони були перемінені на фабрики амуниції і оружя. Тепер вони вже знова сповняють свою давну роботу".

На запит про брак праці в Росії комісар дав отсе виясненє:

„Зовсїм природно, брак праці є великий. Демобілізація армії збільшила число незанятих, але лише хвилево, бо переважна часть жовнірів вертає на села, де дістануть землю.

„Гірше маєть ся справа з браком занятя для образованих верств. Десятки тисяч з них, найбільше бувших державних урядників і банкових, ставлять себе понад робітничі кляси і не хочуть працювати фізично.

„Щоби розвязати проблєм браку праці, орґанізуємо публичні занятя, як приміром санітарну поміч, будову, вируб лісів, копанє торфу і т. п.".

Щодо впливу, який має удержавленє фабрик на продукцію, комісар заявив:

„Вплив є дуже корисний. Продукція збільшила ся. Однак ми не маємо гадки удержавити весь промисл зараз тепер. Нашим бажанем є передівсїм його управильнити. Ми не будемо конфіскувати фабрик".

БОРОТЬБА МІЖ ДУХОВЕНСТВОМ А БОЛЬШЕВИКАМИ.

Патріярх Тихон кидає клятву на большевиків.

ПЕТРОҐРАД, 5. лютого. — **З приводу конфіскати монастиря Александра Невського в Петроґраді в пятницю др. Тихон, патріярх цілої Росії і митрополит московський, кинув вчера клятву на всїх учасників, виключаючи їх з церкви і взиваючи вірних, щоби стали в обороні сьвятої церкви.**

При заниманю церкви, на що дала приказ п-ні Колонтай, яка займає уряд міністра суспільного добра, прийшло до заворушеня і завзятої боротьби, в якій брали участь монахи і червона сторожа. Один монах помер з причини віднесених ран.

Боротьба між церквою а правительством большевиків зближаєть ся до критичного стану. Патріярх, який ужив був у клятві дуже острих слів, також зажадав від військової комісії в Могилеві освободженя архиепископа Гомля і инших церковних достойників, та виясненя причини їх увязненя.

Коли дорадники патріярха радили йому переглянути ще раз клятву, щоби її тон був меньше острий проти большевиків, він рішучо від сього відмовив ся, заявляючи, що він є готовий перевести її, хоч би мав потерпіти за те й смертию.

Анатема (клятва) патріярха починаєть ся словами:

„Сьвята православна церква переходить тепер тяжкі часи. Загально звісною тайною є, що її вороги переслїдують науки Христа. У своїй ненависти вони хочуть убити релїґію Христа і спричинити братовбийчу боротьбу".

Заявляючи, що насильства і переслїдуваня щораз більше змагають ся, та що справедливости і законів не придержують ся, патріярх каже, що є приневолений виразити „супроти тих виродків людства наше грізне слово погорди".

„Опамятайте ся, — говорить Тихон дальше. — Положіть конець братовбийчій боротьбі. Се діло є ділом чорта. Силою, даною нам від Бога, ми забороняємо вам приймати Христові тайни. Ми виключаємо вас, хоч ви носите християнські імена, бо ви лише через уроджене належите до православної церкви. Просимо всїх вірних не приставати з тими виродками людства. Проженіть се лихо зпоміж себе".

Говорячи про переслїдуване церкви, патріярх заявив отсе:

„Сьвяті тайни, які приносять благословенство при хрестї і шлюбі чоловіка, вони проголосили непотрібними. Церквам грозить знищенє від бомбардованя гарматами, або збещещене, як се стало ся на примір з церквою Христа Спасителя і монастирем сьвятого Александра в Петроградї та Печерською Лаврою в Киеві, які захопили безбожники, що мають в теперішних часах силу у своїх руках".

Клятва кінчить ся відозвою патріярха до всїх церковних достойників, взиваючи всїх вірних до боротьби і пожертвованя себе для сьвятої церкви.

Тихон був вибраний головою православної церкви по скиненю з престола царя на соборі в Москві. Він зі всею силою виступав проти пляну правительства большевиків, яке має намір перетворити монастирі і цілу церковну систему на соціяльних, а не релїґійних підставах. Сподіють ся, що Тихон зможе здобути великий вплив на селян і салдатів, з котрих величезна часть належить до православя.

Заряджене большевиків супроти духовенства.

ЛОНДОН, 6. лютого. — Розділ церкви від держави, переведений правительством большевиків, є пояснений у довгім урядовім звіті, який наспів тут від урядової пресової аґенції большевиків. Зі звіту показуєть ся, **що всї церковні маєтки проголошено власностию народу та що їх можна уживати для загального добра.**

Большевицькі комісарі публичної помочи, яким правительство передало контролю над церквами, заявили, що після їх гадки церковні маєтки „можуть бути ужиті лише для поліпшеня долі кляс, найбільше використуваних капіталїстами". Тимсамим видатки на церкви і церковні церемонії будуть знесені.

По дни 1. марта духовенство не буде одержувати від правительства платнї. Духовенство одержить лише чотиро-тижневу платню, яка буде виплачена наперед. Сьвященики, які позістають на своїх становищах і які бажають дальше сповняти свої функції, одержать занятє через комісаріят публичної помочи, на загальне домоганє конґреґації, в якій вони служать. **Церковні функції і церемонії можна й надальше відправляти, під услівем однак, що сьвященики згодять ся сповняти їх яко приватні особи за винагородою від парохії, в котрій вони служать.**

Говорячи про виступ патріярха Тихона, який кинув клятву на большевиків, петроградський кореспондент „Таймс-у" доносить, що **церква вже давно втратила богато зі своєї контролї над народом з тої причини, що молодше поколїнє виказує протирелїґійний напрям.**

Помимо того Тихон має все ще сильне оруже у своїх руках, говорить кореспондент. Коли би він видав для цілої держави заряджене, замикаючи церкви і забороняючи сьвященикам хрестити, давати шлюби і хоронити померших, то се могло би мати безпроволочний і далекосяглий вплив на населенє, бо, може викликати серед селян забобонний страх.

Читайте українські книжки і газети бо часте читане веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Який лад був на Україні і що таке Українська Центральна Рада.

Про державний устрій на Україні історія розказує так:

Колись, тисячу літ назад, як ще нашим краєм князї порядкували, князї ті безмежної сили не мали, яку силу мав на Московщині цар... Як хотіли вони чи війну з сусідом зчинити, чи умову з ним уложити, чи якусь відміну зробити у громадськім житю, то питали ся згоди та поради поважнійших людий і як громада ухвалить на раді чи „вічу", то так тому й бути...

Минуло ся згодом і князївство, насунула потім із сходу, із Азії, Татарщина і Україну надовго під себе підбила; запанувала далї Литва на Україні, а тоді ще й Польща, а люди наші і далї жили як перше... Коли польське пановане дало ся народови українському добре у знаки, що далї уже терпіти снаги не ставало, то весь він тоді — і козаки, і прості люди, і міщани — до зброї взяв ся і з гетьманом своїм Богданом Хмельницьким польське ярмо з себе скинув.

В той час лад у нас був такий: Уся Україна Правобічна і Лївобічна, (тобто по одній і другій стороні Дніпра) поділяла ся на 16 полків (немов би губерній). Найстаршим над тими полками, над всею землею українською, був гетьман, а в кождім полку (у губернії) — полковник. Кождий полк поділяв ся ще на сотні (повіти), а над ними начальником був сотник.

Найвисшою властию у нас на Україні був тоді гетьман та Рада найстарших людий, немов би міністрів, що звали їх „генеральною старшиною"; то були: генеральний обозний (начальник штабу у наші часи), генеральний судія (міністер справедливости), генеральний писар (канцлер) і инші. Такесаме начальство було і в усякім полку, тільки воно вже не звало ся „генеральним".

Вибирали ту старшину козаки прямим, рівним, але не таємним голосованем, зібравшись для того на Раду. Колиб же хто з старшин, хоч би сам гетьман, не гаразд щось вчинили, не здатні до діла були, або несовісними себе показали, то їх на Раді скидали, а на їх місце знов нових настановляли. В ті часи усе начальство по Україні було виборне і через те добрий лад був, а як і ні, то люди самі в тім винні були.

Та не зумів ні Хмельницький ні инші з найбільших тогочасних людий із тою волею України собі раду дати і привернули Україну під руку московського царя. І хоч на Переяславській раді, що відбула ся у 1654 році, на якій Українці постановили признати над собою зверхність московського царя, було виговорено, щоб усі права людности української було забезпечено, щоб виборний лад на Україні не порушений був, та щоб московський нарід у наші порядки не втручав ся, але не такі царі московські були, щоби слово своє додержувати чесно. Слово було порушено, права від українського народу віднято, над ним стали господарювати не свої люди, а чужі, які стали його повертати на московський лад і довели до того, що ми тепер бачимо: не тільки забув український нарід хто він є, а навіть мову свою став забувати та цуратись її.

Як бачимо з сього, по Україні ніколи не було, до зєднаня з Московщиною, самодержавя, а був лад виборний, який мав певний ґрунт для того, щоб перетворитись у справжний парляментаризм.

Відновити сей виборний лад, привернути українському народови відняті від нього неправдою його права, постановила собі за мету **Українська Центральна Рада.**

Як упав старий режім, зараз же Українці, не дивлячись на ріжницю своїх партійних поглядів, постановили обєднатись у спільній одностайній організації, щоб здобути собі знов ті права, до яких у старі часи Україна йшла певним шляхом — до автономії з забезпеченєм прав усім иншим народам, та до свого українського Сойму (парляменту), де повинні вирішати ся всі справи, що торкають ся України. Ся організація, що заклала ся у марті 1917 р., назвала ся **Українською Центральною Радою.**

Як тільки чутка про сю організацію рознеслась по селах та городах, то з усіх міст почали поступати заяви, що українське громадянство признає Центральну Раду своїм найвисшим урядом на Україні. Щоб надати Центральній Раді характер справжнього представництва всього українського народу, був скликаний зїзд представників усіх орґанізацій на Україні (19, 20 і 21. цьвітня). На сїм зїзді було вибрано велику Раду (до 150 душ). Для постійної роботи був вибраний Комітет з 20 душ, у який увійшли представники всіх найбільших партій на Україні. Першим завданєм, яке поставила собі Рада — се орґанізація української людности, бо воля України і справа земельна залежить від того, чи буде нарід український зорґанізованою міцною масою, на яку можна оперти ся у своїх домаганях, чи буде він купа піску, яку рознесе перший подув вітру.

На заклик до орґанізації першими відкликнули ся военні, яких війна повитягала з їх місцевостий, і зєднала у військові орґанізації. Представники українських військових частин зїхались у великім числї у Києві 18. мая, приєднали ся до Центральної Ради, вибрали туди своїх представників і постановили підтримувати Центральну Раду в її домаганю автономії для України, признаючи Центральну Раду своїм найвисшим урядом. Дня 10. червня відбув ся великий зїзд української селянської спілки, яка теж признала Раду своїм урядом і вибрала представників своїх у Раду (212 депутатів). Потім тесаме зробив і другий військовий зїзд (17. червня), вибравши у склад Ради 132 депутатів. Дня 23. липня відбув ся всеукраїнський робітничий зїзд, який теж вибрав 100 депутатів у Раду.

Так склала ся Центральна Рада і маючи у своїм складі представників ріжних орґанізацій і партій на Україні, ся орґанізація була на стільки могутна, таким авторітетом користувалась по всїй Україні, що з певною рішучостию приступила до здїйснюваня основних вимог українського народу. До російського уряду була післана делєґація (посли), якій поручено було довести до відомости уряду бажаня українського народу, та домагати ся усунути ту неправду, яку зробили українському народови царі Романови, нарушивши згоду Переяславської ради 1654 р., як се зробив уряд відносно Фінляндії та Польщі. Але уряд неприхильно став до послів і відкинув домаганя українського народу. І тоді Центральна Рада видала відомий усім свій перший універзал. Сей універзал мав надзвичайні наслідки. По всїх місцевостях України нарід постановив слухати тільки Центральної Ради і її платити податки. Російський уряд побачив для себе небезпеку і вислав до Центральної Ради своїх міністрів, Керенського, Церетелї та Терещенка, щоби порозуміти ся з Центральною Радою і прийти до згоди. Наслідком сього було те, що Центральна Українська Рада була признана висшою владою на Україні, про що Рада й оповістила всіх у своїм другім універзалї.

Так положена була перша міцна підвалина до того величного будинку, до тих мрій українського народу, що зветь ся **автономія України** з її Українським Соймом.

Г. Шіянов.

(„Подільська Воля").

Житеві жарти.

Горячі дні.

Гадячани перебули два „горячі дні"... Біля Народного Дому було „ціле море" людий, усякого званя й масти: юрбище те простягалось аж за Казначейство, — далеко на Базарну площу. Стиск, галас, шарварок!

Що-ж се таке було?... Бучний мітинґ, чи якесь народне повстане, чи що?...

Та ні! Се розпродувано крам двох „галянтерійних" крамниць...

Бачите, настала була така дорожня, що за якийсь гребінчик, за моточок ниток, або що, треба було платити Бог зна скільки! А вже за кальоші, за черевики — як за рідного батька правили!

Казали крамарі, що се — через недостачу краму, через те, що краму нема, не буде більше, — останне, мовляв, продаєть ся. Плати, витрушуй калитку, та хапай черевики, бо — останні!

„Останні!"... страшне слово! — Отже калиточки та гаманці її відчинялись та витрушувались...

Коли се пройшла чутка, що десь під прилавками, та в підвалах двох крамниць заховано богато ґалянтерійного краму. Отже — оказія!

Крам той знайшли, витягли із сховів і „реквірували". Перевезли в Народний Дім і обявили продаж, — по цїні значно зменьшеній.

Тепер ви розумієте, через що був такий натовп перед Народним Домом?

У двері того будинку товпились так, „як у царство небесне"! Вилїзали й на дерева, на відчинені половинки дверий, а звідтіль стрибали через людські голови в середину дому, де йшла продаж.

Страшний стиск був!... Доходило до того, що деяких водою відливали, а инших і в больницю (шпиталь) відвезли, — з проломленою головою, або з викрученою рукою, чи ногою! Всього було...

Не можна сказати, щоб те видовище людської жадности було втішно бачити! Ні.—Тимбільше, що між біднійшим людом подекуди видно було „прилично" убрані панночки та пані... Що-ж ви хочете! Замісць сотні карбованців можна було заплатити за черевики тільки 25, або й 12 рублїв. Як же тут дивитись на те, що проломлять тобі голову об стіну, або викрутять руку! Дурниця!...

Та трафлялись і такі жарти з руки долі: одно діихаєть ся, доштовхаєть ся, купить кальоші, швиденько їх схопивши, завязані, а на дворі роздивить ся, коли один кольош плиткий, а другий — глибокий! Або один черевик цїлий, а в другім — миши, чи щури, зовсім відгризли носик! Ой, лелечко!...

Всього було — і втіхи і горя! А над усім витав дух „стяжанія" (придбаня)!

Було й таке, що куплений задешево крам — тут же, на дворі, перепродувано... Чи се-ж вам не дух „стяжанія" орудував? Він, він орудує всюди!... Як же тут „бороти ся проти спекуляції?...

Ніч у Царській Палаті.

Слїдство в справі ґенерала Корнїлова все йде далї: розпитують то того, то иншого, все особи поважні. Недавно розповідав, як було діло, В. Львов, відомий діяч, котрого міністер Керенський посилав до Корнїлова. Се було перед самим виступом Корнїлова до Петербурга. Львов побував у ставці (в головній кватирі), потім вернув ся в Петербург і явив ся до Керенського, щоб переказати йому, що Корнїлов готовий прибути у Петербурґ, аби піддержати владу супроти крайних революціонерів.

Коли розійшла ся по Петербурзі чутка, що проти лївійших готуєть ся щось вороже, — заворушилось у совітах і взагалі поміж революційною демократією.

Тоді Корнїлова обявлено повстанцем проти революційного уряду, а Львова арештовано.

Отже тепер В. Львов розповідає на слїдстві, між иншим, як він перебув у Петербурзї першу ніч після арешту.

Пробував він у Зимовій Палаті (найпишнійший царський будинок), бо там тепер проживає Керенський. Про свій нічліг Львов розповідає так:

„Мене положили спати в кімнаті цариці Александри Федоровни, на ліжку царя Александра III-го; в головах поставили 2-х салдатів з рушницями. Цілу ніч — оповідає далї В. Львов — Керенський, що пробував у сусїднім покою, не давав менї спати, виспівуючи всякі оперові „руляди" (штучні виводи голосом)".

Отак судило ся п. Львову гостювати в царській палаті. Чи думав він, їдучи в ставку, тай вертаючись звідтіль, яко поважний післанець, — що прийдеть ся йому ночувати хоч і в царській палаті, та під „охраною" двох штиків?... Тут і без „руляд" не дуже то заснеш!...

Отакі жарти коїть часом житє!...

(„Газета Гадицького Земства").

РУХ У ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮАРК, Н. ДЖ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 76, повідомляє всїх своїх членів, щобв кождий член прийшов в суботу, 9. лютого, з великою відзнакою на годину 7.30 вечером, бо маємо виступити на спільний баль наших всїх братств і товариств. Чистий дохід на Рідну Школу в Нюарку. Подаємо до відома, що з тої нагоди місячний мітінґ відбудеть ся на 16. лютого, то є за тиждень, на залі 500 Маркет стр. Кождий член має сповнити братські обовязки, бо в противнім разї підлягає 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — П. Романишин, предс.; О. Витла, кас.; І. Іванців, секр.

ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. Місячні зборн Руського Мол. Клюбу Поступового, від. 70, відбудуть ся дня 9. лютого б. р. о годині 8-мій вечером. Присутність кождого члена вимагана. — С. Костів, голова; М. Засько, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Подаєть ся до відома членам тов-а „Запорожська Січ", від. 3, що місячний мітінґ відбудеть ся в середу вечером дня 13. лютого в галї шкільній. Всї члени мають на тім мітінґу явити ся, бо є важні справи до полагодженя. Будеть ся приймати нових членів без вступного до товариства, а до У. Н. Союза за половину вступного. — Н. Чапик, секр.

ЕТНА, ПА. Бр. св. Михаїла, від. 89, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеть ся дня 10. лютого о 3-тій годині пополудни під ч. 134 Бутлер стр. На тім мітінґу будеть ся приймати нових членів до братства, а за половину вступного до У. Н. Союза. На річнім мітінґу вибрано новий уряд. — Г. Тимус, предс.; Г. Романик, секр.; Р. Леськів, кас.

ПОДЯКА.

Я низше підписаний складаю найсердечнїйшу подяку Головному Урядови У. Н. Союза за ухвалене і присланє менї запомоги з фонду убогих в сумі $25, на рахунок моєї тяжкої хороби. Хай У. Н. Союз зростає в члени на великі цифри, бо У. Н. Союз є найлїпшою орґанізацією, котра дає своїм членам найлїпшу поміч моральну і матеріяльну. Також сердечно дякую підвладному відділови, а особливо секретарови сього відділу, котрий найбільше потрудив ся в моїй справі. — Іван Францішков, член 401 від. У. Н. С.

Др. ІВАН СМІТ

ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. — СПЕЦІЯЛІСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (т. є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ТРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ИНШІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ. 17—

Dr. JOHN SMITH, Jr.,
827 E. 17th Street, New York, N. Y.

Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в неділі і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.

Телефон: Stuyvesant 4493

РЕЛІҐІЙНІ ОБРАЗИ

першорядної артистичної роботи, портрети великих українських мужів, копії знаменитих сьвітських картин, ілюстрації до книжок і журналів і ріжні символічні рисунки виконує український артист-маляр ВОЛОДИМИР А. СИРОТЕНКО за можливо дешеві ціни.

Адреса: 8с—

V. SIROTENKO,
760 E. 182 St., Bronx,
New York City.

Читайте українські книжки і газети бо часте читанє веде до просьвіти, а просьвіта — се сила. — Пишіть по цінник книжок до друкарні „Свободи".

Дмитро МЕЛЬНИК

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИКАНТ

достарчає музикантів на балі, представленя, концерти, пікніки і инші забави.

338 E. 9th Street,
Room 11,
New York, N. Y.

ВОЄННІ ВИНАХОДИ

ПОМОЖУТЬ ВИГРАТИ ВІЙНУ.

ВИНАЙДІТЬ:

1) Приряд, за помочию котрого одна або більше осіб можуть взнести ся в гору в цілях обсерваційних.
2) Уліпшеня в карабінах і арґамах.
3) Баґнет з приирядом до перетинаня дротів.
4) Воздушна бомба, яку безпечно можна переносити в еропланах і яка завсігди експльодує коли її кине ся.

ПИШІТЬ по мою БЕЗПЛАТНУ книжку в якій находить ся 1000 потрібних винаходів а також по спеціяльну лісту пожаданих винаходів воєнних.

Я ПРОВІРЮЮ винаходи БЕЗПЛАТНО.

УДІЛЯЮ інформацій зглядом винаходів які уже є в уряді патентовім. Все ДАРОМ.

ПИШІТЬ СЕЙЧАС ДО:

A. M. WILSON,
патентовий адвокат
301 Victor Bldg., Washington, D.C.

ШАМОКІН, ПА.

Товариство „Бандурист" в Шамокін, Па. відограє представлене

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

В НЕДІЛЮ, 17. ЛЮТОГО С. Р.

в Фамілійнім Театрі

пополудни о годині 2.30, і вечером о годині 7.30. 16-18

В кождій українській хаті повинна находитись часопись „Свобода".

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Ділимо ся з поважаними читачами новиною, що появили ся дуже гарні картки почтові з кольоровими образками з житя Ісуса Христа. Сі картки можете уживати в переписці зі своїми знакомими, можете їх оправити в рамці і украсити кімнату, можете їх вложити до альбума або до молитвенника. Під кождим образком є українська напись, яка пояснює зміст образка. Ціла серія складає ся з 10 карток зі слідуючим змістом:

1. Ісус Христос благословить діти.
2. Ісус при кирници Якова.
3. Ісус і богатий молодець.
4. Ісус і діти.
5. Притча о сіячи.
6. Добрий пастир.
7. Молене о чаші.
8. Ісус падає під хрестом.
9. Ісус Христос на хресті.
10. Найсолодше Серце Христове.

СИХ 10 АРТИСТИЧНО ЗМАЛЬОВАНИХ КАРТОК КОШТУЄ 50 ЦЕНТІВ.

Хто пришле відразу одного долара, то дамо йому дві серії (20 карток) і одну картку в дарунку з желанєм іменин, вишиту шовком. Пишіть сейчас на адресу:

UKRAINIAN BOOK STORE,
139 N. 6th Ave., Scranton, Pa.

Єсли бисьте не були вдоволені із сих чудових образків, пришліть нам їх назад, а ми звернемо Вам гроші. 8-23

НАДЗВИЧАЙНА ОФЕРТА.

Для ослаблених мущин.

Потребуєте післати нам лише 50 центів.

Ослаблені мущини як також нервові зістануть радикально і раз на все, вилічені через ужите средства NOVO. Є се, можна сказати, чудове средство, яке вилічило вже тисячі недужих мущин. Коли Ви є недужі, коли далгає Вам нервове ослаблене, коли утратили силу, коли маєте меланхолію, зимні руки і ноги, біль голови, запір, диспепсію, слабість нирок або инші недуги каналу урийного, неприємні сни, боязнь стрічатись з людьми, як се роблять други, то зістанете усторонені при помочи средства NOVO. Се средство в розмірно коротким часі, зробить Вас сильним, здоровим і щасливим, так що будете вежи уживати всякі приємности житя. На доказ і для переконаня Вас о сім, що NOVO средство се дійсно вділає, вишлемо Вам ДАРОМ таку скількість сего средства, що Вам вистане на 15 днів, наколи пришлете нам свою адресу і імя, як також 50 центів в почтових марках або готівкою на оплачене почтової пересилки і опакованє. Просимо звернути увагу на се, що се не є мала пробна пачка, але комплетний запас, вистарчаючий на 15 днів, який дуже часто вистарчає на лічене. Оферта є важна лише на ограничений час. Напишіть до нас безпроволочно, надмінюючи часопись, в якій Ви читали се оголошене а ми вишлемо Вам сейчас згадане средство. 115с—

NOVO COMPANY, Dept. 23,
Box 4000, Philadelphia, Pa.

З житя Поділя.

Поділє переживає тяжке становище: мало не скрізь роблять ся захвати чужого добра, ділальність суду спаралїжована неможливостию робити слідства при ненормальних умовинах і через те селяни гадають, що тепер судова влада належить тільки комітетам. Мається чимало доказів, що сільські та волосні комітети фактично взяли на себе функції суду і розбирають не тільки громадські, але й кримінальні діла, а підчас слідства роблять ся знущаня. Каменський волосний комітет, наприклад, розбираючи справу про крадіж, постановив: не давати запідозріному три дні харчів, а тільки воду і перевязати йому ззаду навхрест руки, а коли за сей час він не признає ся, вжити більше рішучих засобів.

Грабоване, узброєні напади, душогубства, самосуди роблять ся всюди. Злочинці почали гуртувати ся в зграї для нападів, що вже було в Чечельнику, Хріновці, Вендичанах, у Великій Косниці. Міліції трудно боротися з гуртами злочинців, бо вона до сього мало підготовлена.

Окрім сього по Поділю блукає богато всяких непевних людий, між котрими є і німецькі шпигуни, але бороти ся з ними нікому.

Власть ґуберніського та повітових комісарів, яко органів правительства, для селян не має ніякого значіня.

У звязку з побільшенєм цін на хліб жителі ґубернії незадоволені харчовими комітетами і в звязку-ж із сим треба сподівати ся ексцесів.

Каменецький повіт, де військо зреквірувало мало не всі харчі, коли не було ніякого підвозу в ґубернію, економічно зруйновано. На втікачів, яких з наказу влади виселено зпонад-кордонних сіл, стріляють. Повіт зруйновано, у многих забрано весь хліб, худобу і птицю. Були випадки, коли мандруючі військові команди забирали на дрова тини (плоти), ворота та віконні рами.

(„Подільська Воля", ч. 18—19, з 29. жовтня 1917).

Фронтова конференція української партії соц.-революціонерів.

Дня 10 (23.) жовтня 1917 р. у місті Пскові відбула ся партійна конференція організації Українських Соц.-Рев. північного фронту. Конференція склікана по ініцияливі Комітету XII армії У. С. Р.; були: тт. Клочок, Клименко, Величко, Потапенко, Козуб і Микитенко; а також представники від V армії: від Фінляндії та Вітебська. Головою конференції був обібраний т. Клочок, товаришем голови Безділко, писарем т. Микитенко. Головними питанями, які обміркувала конференція, були: 1) питанє про бльок до установчих зборів з істнуючими партіями північного фронту; 2) пропозиція конференції Рос. П. С.-Р. Комітету Укр. П. С.-Р. при XII армії про бльок; 3) складанє загально-фронтового списку кандидатів до установчих зборів; 4) передвиборча агітація.

По першому питаню конференція, після обговорюваня, постановила: ні з якими партіями, окрім національно-соціялістичних, в бльок не вступати; справу-ж про бльоковане з національно-соціялістичними партіями доручити Комітетови XII армії. По другому питаню, після інформації т. Клочка, конференція, виходячи з принципіальної постанови першого питаня, пропозицію Рос. П. С.-Р., яка давала Комітетови XII армії 2. місця в своїм списку (місця 5-те і 12-те), відкинула. По третьому питаню, після детального обговорюваня кождого кандидата зі всіх боків, конференцією був ухвалений у виробленім порядку список кандидатів до уст. зборів, зіставивши місця для бльоку. Доповнене списку, а також переговори з національно-соціялістичними партіями доручено Комітетови XII. армії. По четвертому питаню конференція ухвалила принципіяльні постанови, а деталізацію їх і виконане доручила Бюрови по виборам в установчі збори, яке повинно бути негайно засноване при Виконавчій Раді північного фронту.

Таким чином по північному фронті Українці виставляють до російських установчих зборів свій окремий список кандидатів від Української Партії Соціялістів-Революціонерів. Таке рішене конференції цілком ґрунтовалось на постановах та резолюціях армійських зїздів і ґарнізонних зібрань.

Конференція закрилась 10. жовтня.

(Псковський „Український Голос").

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДО! З Філядельфії і околиці!

Т-во Укр. Амр. Горожан при співучасти співацького т-ва ім. М. Лисенка устроює представлене

ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ

народна драма зі співами і танцями в 5. діях, яка відбуде ся

дня 15. лютого с. р.
в MERCANTILE HALL,
819-51 North Franklin Street.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Охрим Шурай .... п. П. Кознарський
Вустя, його жінка ..... п-ні Т. Костикова
Маруся, їх дочка ...... п-ні А. Рибакова
Грицько Шандура, молодий чумак .... п. В. Копаль
Ларина, його сестра: п-ні Ю. Джмелікова
Хома, старий парубок, горбатий .... п. М. Рибак
Потап, парубок ...... п. Гр. Комуницький
Галина Шевьова, богацька дівка .... п-ні А. Рійова
Дмитро, відпарубочий .... п. В. Ґела
Степанида, хазяйка на вечерницях .... п-ні В. Ґелова
Баба, ворожка .... п-на М. Смеречинська
1. Дівчина .... п-на Г. Онуфрейчук
2. Дівчина .... п-на А. Карболик
1. Парубок .... п. А. Джуґан
2. Парубок .... п. П. Волос
Дівчата, парубки.

Дириґент п. А. ҐЕЛА.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ АЖ ДО РАНА.

Т-во Укр. Амер. Горожан запрошує всі Хвальні Товариства, Братства, всіх щирих Українок і Українців так з Філядельфії як і з околиці. До представленя і балю буде пригравати Українська музика з Френклін стр. 17

Всякого рода напитки. Добірна перекуска.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-рядні 75 цнт., ІІ-рядні 50 цнт., ІІІ-рядні 35 цнт. Місця стоячі на бальконі 25 цнт.

Вступні карти можна набути скорше в Тов. Укр. Амер. Горожан.

Початок точно о годині 7-ій вечер до 4-ої рано.

ВАТЕРБУРИ, КОНН.

БРАТСТВО СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ, від. 11 У. Н. Союза в Ватербури, Конн. устроює

БАЛЬ

на дохід Братства

в суботу, дня 16. лютого 1918 р.
на Торн гали, 30 Сковіл стр.

Початок о годині 7-ій вечер.
ВСТУП 25 ЦЕНТІВ.

Українці! Просимо прибути як найчисленнійше на той перший український баль в Ватербури. За добру забаву ручить
17-18. КОМІТЕТ.

Чи Ви є передплатником „Свободи"?

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ ЇЇ СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить три рази тижнево — у второк, четвер і суботу.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві, популярно-наукові розвідки, оповіданя і фейлетони.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости з поля війни і з нашого рідного села та повіту.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ:
НА ЦІЛИЙ РІК $3.00
НА ПІВ РОКУ $1.75
НА ТРИ МІСЯЦІ $1.00

ПОЗА ГРАНИЦІ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ:
НА ЦІЛИЙ РІК $3.50
НА ПІВ РОКУ $2.00
НА ТРИ МІСЯЦІ $1.25

Звертаємо увагу, що на кредит нікому не висилає ся часописи.

Гроші належить висилати враз з замовленєм на почтовий або експресовий моні-ордер або в реджістрованім листі на адресу:

"SVOBODA",
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Послухав ради своїх приятелів.

Кождий чоловік вже з природи, любить помагати терплячим, хоч би самою доброю порадою.

Сьвідоцтвом такого доброго поведеня, є письмо п. Йосифа Львре, 1105 Норт Лі Евеню, Фаррель, Па., яке звучить:

„Я чув про ваші JUVITO TABLETS від одного з моїх приятелів і він сказав мені, що вони є добрим ліком, проте прошу прислати мені за залученого присім доляра одну пачку".

Juvito Tablets є зладжені з чистих лічничих зіл і дають знамениті успіхи в случаях: ослабленє нервів, недуги жолудка і нирок, болі голови, нестравність, брак апетиту, загальне ослабленє тіла, безсонність, а нема ліпшого ліку в случаях надмірного перепитя.

Ціна одної пачки JUVITO TABLETS є $1.00, шість $5.00, а убезпечена о 10 цнт. більше і висилаєсь її всюди по одержаню належитости.

Juvito Laboratory,
South Hill Branch 25,
PITTSBURGH, PA.

На жаданє вишлемо даром пробку.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ПРИЙМУ НА СТАЛИЙ БОРД АБО ЛИШЕ НА МЕШКАНЄ, $5.00 місячно, мущин або женщин. Мешканє вигідне, другий поверх, у своїх людий. Голоситись до: 17-18

KATARINE DEMBOWSKA,
814 Newark Ave., Jersey City, N. J.

Пошукую братового сина ЛЬОНДЗИКА ДЗЮБАНОВСЬКОГО з села Гребля, пов. Терношіль. Хто би о нім знав або він сам, нехай зголосить ся на адресу: 17

DANYLO PETRUCHOWICH,
Box 2, Addison, Conn.

ЗАДЛЯ БРАКУ РОБІТНИКА пошукую спільника до заведеня чищеня вікон. Поблизші інформації голоситись на адресу: 17-19

A. KUSZ,
109 N. Jefferson Ave., Peoria, Ill.

ПОТРЕБА АҐЕНТІВ І АҐЕНТОК до розповсюднюваня Кальварійського Вина Лічничого і инших патентованих ліків. Чесний спосіб зарібку. Голоситись особисто або письмено до 14-17

D. Wroblewski & Co., Dept. R-26,
196 East 4th St., New York, N. Y.

Я, Николай Бойко, пошукую своєї тіточної сестри, АНАСТАЗІЇ ЛАБАЙ, з села Желехів малий, повіт Камінка Струмилова. Перебувала тому три роки в Мілвокі, Віс., а тепер має перебувати правдоподібно в Клівленд, О. Хто би о ній знав, або вона сама, прошу зголосити ся на слідуючу адресу: 15-17

NICOLAS BOYKO,
826 Spring St., N.E., Minneapolis, Minn.

Пошукую ГРИНЯ БАЗАНА з Заліщя, повіт Золочів. Перед 4-ма тижнями виїхав з Гартфорду. Середного росту, волоси чорне, вуси стрижені, на переді бракує йому два зуби, один з гори другий з долини. Хто подасть його точну адресу, дістане $50.00 нагороди. Голоситись на адресу:

JOHN LUDKEVICH,
192 Sheldon St., Hartford, Conn.
14-17

Пошукую свого шваґра ІВАНА ШПАКА з села Самолуски, пов. Гусятин. Перед роком перебував в Н. Арбур. Прошу зголоситись на адресу: 15-17

DMITRO SOWIETSKY,
123 Langlois Ave., Windsor, Oont.,
Canada.

ДАРОМ ДЛЯ КОЖДОГО книжка „Штука Приподобаня ся молодим мущинам або женщинам" і много инших штук гарних для молодших і старших, як також катальоґ, 4 цнт. з пересилкою. 13-18

ROMAN STARKOWSKI,
1338 N. Lincoln St., Chicago, Ill.

А. Т. БІЛИНСЬКИЙ.

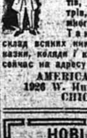
Продаємо реальности, асекуруємо, полагоджуємо нотаріальні справи, відпуcкуємо залеглі рахунки, перепроваджуємо правні документи. Говоримо по українськи, російськи, польськи, словацки, чеськи, німецьки і італійськи. Адреса помешканя: 1111 Branch Ave., office: 313 Schofield Bldg., Cleveland, O. 6вс17

ЧИ ВИ ЛЮБИТЕ ЖАРТОБЛИВІ ПОВІСТКИ?

Користайте з нашої оферти. В сім місяци лише вишлемо Вам оплачено 5 найновійших, жартобливих і цікавих повісток враз з катальоґом за одержанєм 10 цнт. на оплату пересилки. 16-27

В марті сі повісти будемо продавати по звичайних цінах 10 цнт. Висилайте замовленя ще нині, залучаючи марки або десятаки, до:

International Publishing Co.,
Box 1018, Pittsburgh, Pa.

ДАРОМ вишлемо 2 ІЛЮСТРОВАНІ КАТАЛЬОҐИ ріжних річий: як годинників, ланьцушків, перстенів, музичних інструментів, рекордів, бритов, светрів, шапок, капелюхів і много других всяких річий. Також посідаємо великий склад всяких книжок, як: біблії, байки, казки, коляди і календарі воєнні. Пишіть сейчас на адресу: —40

AMERICAN SALES CO.,
1926 W. Huron St., Dept. H.,
CHICAGO, ILL.

НОВІ ОБРАЗЦІ

праздині фотоґрафічні репродукції з житя ГАРНИХ ЖЕНЩИН чарівних позах, кольоровані відповідно до природи. Висилаєсь в звичайних, замкнених пакунках за ціну 50 ц. марками, грішми або моні-ордером.

OWENS PUB. CO.,
2111—65th St., Brooklyn, N. Y.

ДИВИ ВЛАСНИМИ ОЧИМА ... один доляр! Лише доляра тижнево! ... в новім місті, серед своїх людий. В часі виплати маєте право уживати ся і управляти землю. Одно місто ... Кольосально забудоване фабрична ... до будови таких будинків ... задане вишлемо кождому безплатно. Чи хочете бути ... ном нашої КОЛЬОНІЇ і оглянути її самі? Виїзд для купуючих згідно безплатний. 17-18

Пишіть або прийдіть особисто до:

L. BROOKS, Room 610, 45 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.

Dr. SAMUEL COHEN,

ДЕНТИСТ-ОПЕРАТОР.

104 SECOND AVE., cor. 6th St., NEW YORK CITY

Телефон Orchard ...

Вириває зуби при застосованю ... газу або згущеного воздуха. Нема болю. Вся робота ґарантована. Всі мости до зубів з 22 К. золота. Для бідних приймаю також сплати по $2.00 і $3.00. 13

ДІТЯМ ВИРИВАЮ ЗУБИ ДАРОМ.

Витніть се оголошене і принесіть з собою а ми ... і вичистимо Вам зуби безплатно.

Недужі мущини і женщини

ПРИХОДІТЬ ДО МЕНЕ!

З ЯКОЮБУДЬ ХРОНІЧНОЮ, НЕРВОВОЮ І ДОЛЕГЛИВОЮ СЛАБОСТЮ, ЯКІ ВИМАГАЮТЬ ОПІКИ ЛІКАРА СПЕЦІЯЛІСТА.

ШУКАЙТЕ ПОМОЧИ ТАМ, ДЕ ЇЇ МОЖНА НАЙТИ.

І вертайте правою дорогою до доброго здоровля.

PROFESSOR
Dr. ALDEN
717 LIBERTY AVE.,
PITTSBURGH, PA.

Години урядові: від 9-ої рано до 4-тої попол., а вечерами від 6. до 8-мої.

В неділі від 10. рано до 2. попол.

ОГЛЯДИНИ НЕ БУДУТЬ ВАС КОШТУВАТИ НІЧОГО, коли віддасте ся його опіці. Докладні ОГЛЯДИНИ відкриють Вам ПРАВДИВИЙ ФІЗИЧНИЙ СТАН і впровадять Вас на добру дорогу до здоровля, защадять Вам терпіня і усунуть всякі небезпеки.

Довгі літа практики. Найновійші успішні методи, медичні і електричні апарати. Новомодне уладжене. Все тут як найліпше для недужих людей.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне застосоване найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лічению.

ЧИ ВИ ТЕРПИТЕ

на ослаблене нервів, болі в крижах, втрату памяти, битє серця, слабість нирок, задумчивість, пригноблене, болі голови, дрощі, привиди, ослаблене членів тіла; болячки, скірні викиди, катар, пече Вас горло, болі жолудка і в крижах, болі горла, горячку, запір, ревматичні болі, прищі? Сі як і другі недуги є першою прозвою яка може нанести шкоду Вашому здоровлю.

Я лічив мущин і жінок через довгі роки. Ваші відвідини упевнять Вас про мої спосібности і вдоволять Вас, бо я поможу Вам в скорім часі. Я лічу сам причину недуги а її симптоми уступають скоро. Памятайте, що порада є зовсім безплатна. — Приходіть до мене сейчас, коли шукаєте помочи лікарської. Зволікане є небезпечне. 77-89—

Prof. DR. WM. ALDEN, 717 Liberty Ave., Pittsburgh, Pa.

ЗНЕВІРЕНІ і ЗНЕОХОЧЕНІ

НЕДУЖІ МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ

котрі терплять на якубудь ґронічну, нервову або збірну недугу, прийдіть до мене ще сьогодня без ніякої оплати. Моя порада і спостереженя не будуть коштувати Вас нічого. Цілковита фізична екзамінація при приміненю X-Ray апарату відкриє Ваш дійсний стан і слабість.

Я лічив мущин і жінок через довгі роки. Одна візита упевнить Вас про мої спосібности і вдоволить Вас, бо я даю результат в скорім часі. Я лічу саму причину стану недуги а обяви сейчас зникають.

Сотки мущин і женщин уникнуло операцій через поспішне приміненє найновійших научних метод.

Коли Ви не могли найти доси пільги у Ваших терпінях і чуєтесь зневірені, то зголосіть ся до МЕНЕ і переконайте ся які добрі успіхи можна осягнути для Вашого здоровля, при приміненю найновійших метод у лічению.

Не пробуйте всяких способів. Не тратьте часу і гроший.

Прийдіть ще нині. Я радо розмовлю ся з Вами. Я маю дені з найновійших електричних апаратів і X-Ray машин на лічене хронічних, нервових і збірних недуг. Коли Ви недужі, то посьвятіть хвилю часу, щоби поговорити зі мною. Радо Вас прийму. 153—

Години офісові: 9. рано до 4. попол., Вечерами від 6. до 8.

DR. LEWIS
749 Sixth Ave., Bet. 42nd & 43rd Streets New York

В неділі і сьвята від 10. до 2. попол.

Лікарська поміч

у Д-ра М. ВІЛКЕСА, 56 RIVINGTON ST.

Лікар з Києва. Має 20-літну практику. Обслугує членів многих Товариств а його совісна лікарська опіка є звісною многим Українцям в Ню Йорку і околици. 118с—

Лічить всякі недуги, як: ревматизм, кашель, недуги легких, катар жолудка, болі в кишках, болі в боках, руках і ногах та других частях тіла.

Коли Ви не осягнули належної помочи у других лікарів а Ваша недуга стала застарілою і хронічною, то не тратьте надії а звернітьcя прямо до мене а я ужию весь свій обширний досьвід, щоби Вас вилічити за умірковану ціну. — Скірні і хронічні недуги лічу спеціяльним електричним сьвітлом. — Для ліпшого розсліду недуг уживаю електричні машини „екс-лучів". І тому легко можу лічити всякі недуги. Розслідую хемічно і під мікроскопом Вашу кров; уживаю найновійші медикаменти для успішного лічення по цінах умірковних. Користайте з нагоди вилічити ся з Вашої недуги поки ще час. — Коли Ви мешкаєте в околици Ню Йорку, то раджу Вам приїхати до мого кабінету для огляненя Вас. За се жадаю малу заплату. Для позамісцевих пацієнтів старається о мешканє і числимо низькі ціни за лічене.

ПЕРША ПОРАДА ДАРОМ.

DR. M. J. WILKES,
Office 56 RIVINGTON ST., Аптика 34 RIVINGTON ST.,
NEW YORK CITY.

Години офісові: від 10-ої рано до 10-ої вечер.

ВИНАХІД за 3 МІЛІОНИ.

Винахідник п. Л. Г. Перман продав недавно свій винахід, опатентований під ч. 1,052,270, фірмі J. S. Bache & Co. в Новім Йорку за 3 МІЛІОНИ ДОЛЯРІВ, — копія чеку на 3 мілiони знаходить ся в нашім бюрі. — ВИНАХОДИ є найлекшою дорогою до осягненя БОГАТСТВА. — Маєте яку ідею до ОПАТЕНТОВАНЯ, хочете знати, що можна ВИНАЙТИ, пишіть до нас у своїй мові по наш провідник винаходів, який Вам БЕЗПЛАТНО вишлемо. 145с—

EDISON PATENT CO.
INC. (SW.) 250 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.

КІЛЬКО ТО ГРОШИЙ

і праці і журби понесли ті, що закладали „Свободу". Вони зовсім не числили на зиск, лише роздумували, як би то просьвітити нарід. А теперішні видавці „Свободи" також тим журять ся. Тому всі сьвідомі Українці повинні бути помічні в тім ділі і зєднувати передплатників.

в Злучених Державах:		В місті Джерзи Сіти і за границю:	
на рік	$3.00	на рік	$3.50
на пів року	$1.75	на пів року	$2.00
на 3 місяці	$1.00	на 3 місяці	$1.25

Гроші належить посилати на слідуючу адресу:

„SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Знамените предложенє.

Доктор Слон, звісний X-Рей спеціяліст поручає свою лікарську услугу кождій недужій людині, лише тому, щоби всі ті, котрі були лічені безуспішно і видали богато гроший на других лікарів без осягненя успіху, могли покористуватись сим знаменитим предложенєм.

НЕ ПЛАТІТЬ ЗА БЕЗУСПІШНЕ ЛІЧЕНЄ.

В моїм офісі находять ся всі конечні матеріяли, наукові приряди для докладного розсліду і лічена всіх застарілих недуг. Моїм завданєм є лічити кождую недужу людину, а одна візита упевнить Вас об сім. Не ждіть аж Ваш лікар поручить Вас і пішле Вас до мене, а зголосіть ся самі.

СПЕЦІЯЛЬНЕ ПОВІДОМЛЕНЕ.

Я хочу, щоби Ви відносились до мене з довірям; я хочу, щоби Ви відвідали мене і розказали свої клопоти у своїй власній мові. Памятайте, що я не є звичайним лікарем, але я є спеціяліст в довголітною практикою в лічению таких недуг як Ваша, недуги яку другі поминули лічити. Чим довше Ви були хорі і чим тяжшою є Ваша недуга, тим більше я її люблю. Я радби так робити, як і другі, однак не можу. Я не хочу ані одного цента з тяжко запрацьованих Вами гроший, доки я не доказав Вам що я можу зробити. Не потребуєте тратити часу від Вашої праці а спосіб мого лічения є приємний, без жадних болів; він ріжнить ся від всіх других. Я маю знамениті машини для лічения кождої недуги, які Вас певно задивують. Коли Ви зголоситесь, то я займусь Вами особисто, в цїли, щоби вилічити Вас в можливо найкоротшім часі. Моє докладне розсліджене при помочи X-Рей, викаже Вашу дійсну недугу, коли другі її не відгадали. Прийдіть до мене і розвідайтесь. Не ожидайте, але прийдіть сейчас. Ви будете змушені прийти пізнійше, то чому-ж би не тепер?

ПОРАДА І ПРИНЯТЄ ДАРОМ. 110—

Говорить ся Вашою мовою.

Dr. S. P. MANSHIP

наслідник бувш. Dr. SLOAN. СПЕЦІЯЛІСТ.

Напроти Кауфман Берс склепу.

408 SIXTH AVENUE, PITTSBURGH, PA.

Години приняття: Щодня від 9-ої рано до 8-ої вечер, в неділі від 9.30 рано до 1-ої пополудни.

Український, американський і Далеко-східний українські рухи.

(Із харбінського „Засіву").

Оглядаючи поверхово український рух Далеко-східних кольоній нашого народу і порівнуючи його до того руху, що кипить тепер в Америці, серед українських еміґрантів, — доводить ся лише сумно здвигнути плечима і здивовано запитати: Та чиж прокинеть ся коли гасло рідного житя серед наших змосковщених Українців? Чи зрозуміють нарешті вони той сьвятий обовязок перед рідним краєм і народом, якому жертвами лягли за пів тисячеліття красші сини і велетні нашого народу?

Але се знову хай пійде до совісти кождого з наших братів, а ми тимчасом розкажемо їм, хоч і поверхово, про те живе житє їх братів Українців в Америці.

Може огонь сорому та буря міцного обовязку розвіє з їх душ попіл і роздмухає запорошений на споді жар, який запалить їх пориваня до праці на благо рідного народу і краю.

30 літ тому, як перші наші, з України, Галичини та Буковини, еміґранти через природно-етичну силу громадськости скупчили ся в закутках міст і сіл Америки, витворивши отим скупченем свої власні, хоч і невеличкі, громади.

Міста — Ню Йорк, Шікаґо, Філядельфія, Джерзи Сіти, Дітройт та инші з околичними передмістями, помалу з кождим новим припливом українських еміґрантів з Европи доповняли ся й доповняли ся новими членами. Силою природно-етноґрафічного закона мов по фізичному законі тяготїня, кождий Українець з переїздом океанів приєднував ся до куп своїх людий.

Одночасно і в Канаді міста, як Вінніпеґ, Торонто та і инші, з силами хуторянських околиць, також згодили ся і заселяли ся нашими людьми. Завдякиж великости економічного гнету в Галичині та Буковині Українці відти були подавляючою скількостию.

Скупчившись у сотні дрібних городів, українське робітництво та хлїбороби, забезпечивши себе з економічного боку роботою по фабриках та сільських господарствах, звичайно шукали виходу й зі свого культурно-просьвітного голоду. Потрібна була осьвіта дітям і їх власній духовній пустелї. Тож з будовою церков та шкіл разом виникло обєднане в громадській орґанізації і через отих же настановлених попів та учителів. Завдякиж тому, що галицько-буковинські Українці завезли з собою вчасну ідею рідної школи і рідної церкви, які вони мали в Галичині, там серед громад біля отих рідних шкіл та церков з їх інтеліґенцією, учителями та попами, що також потягнули туди з краю, і викублювали ся гнїзда українських орґанізацій. Засновано було невеличкі товариства допомоги і товариства забезпеченя житя на випадок смерти. Згодом сї товариства, скупчивши ся вже в одну велику орґанізацію, заснували свій асекураційний союз. Цілком зрозуміло, що з виникненем орґанізацій зявляло ся більше інтеліґенції, а з появленем її виникли і ріжні товариства, клюби, просьвіти, книгарні і т. п.

Появила ся потреба власної часописи, яка була заснована ще перед 1895 роками. То була перша часопись українських еміґрантів. Прозвалась вона в честь своєї волї на новій вітчині „Свобода". Вона виходить і дотепер, маючи велику силу передплатників і прихильників.

За яких кільки років число еміґрантів так збільшило ся, що вже почувала ся велика потреба в нових орґанах преси. А розкиданість українських кольоній по Бразилії, Канаді і Злучених Державах конче вимагала того і з чисто технічного боку. Отже і почали виринати на поли культурно-просьвітного житя орґани рідного слова в виді тижневників-газет. До нині на населене до міліона українського народу в Канаді, Злучених Державах та Бразилії виходить стільки часописий, як не має ні одна з націй там.

Так в Канаді виходить: „Канадійський Русин", „Робочий Народ", „Канадійський Фармер", „Робітниче Слово", „Український Голос" і инші; в Злучених Державах: „Свобода", „Америка", „Народна Воля", „Робітник", „Союз", „Гайдамаки", „Народне Слово", „Нове Житє", „Україна", „Народ" і др., в Бразилії: „Праця".

Перечислені більше ніж десяток часописий видають ся виключно окремими орґанізаціями українських громад, чи то запомогових робітничих, чи асекураційних союзів; як учителів, попів та окремих товариств.

З розвитком просьвітних орґанізацій, згідно з напрямками роботи їх, побільшував ся і сьвітогляд українського робітника та хлібороба, нові-ж сили інтеліґентного еміґрантства власно вироблені в новій вітчині — направляли і розуміня громад по ріжним течіям. Отже, завдяки тому, і виникли там ріжні партії, націонал-демократичних, соціяльних, національних, робітничо-поступових, клерикальних, інтернаціоналістичних і т. п. потягів. В чолї тих течій громадянства і являють ся згадані висше часописи, до першої катеґорії яких належить „Свобода", „Народ", 2) „Народна Воля", 3) „Америка", 4) „Гайдамаки", 5) „Союз", 6) „Робітник" та окремий учительський орґан „Український Голос".

Як видно з сього, українське громадянство в Америці сягає далеко наперед в розуміню великої потреби рідного слова. І вже те одно, що на пів міліона населеня в Злучених Державах — виходить з десяток часописий, дає право з певностию сказати, що кождий Українець там має своїм сьвятим обовязком підтримувати свої орґани друкованого слова.

Колиж пригадати, що в 1909-1914 роках на наших 30 міліонів Українців на Україні — ледви животїла єдина щоденна часопись „Рада" з завмираючими кількома тижневниками як „Село" а потім „Засів" та двома-трома місячниками „Українська Хата", „Ґасло" і „Літ. Наук. Вістник" — то стане яскравою та велика ріжниця між тими 30 міліонами українського народу, що мешкають на Україні і міліонам — в Злучених Державах, Канаді та Бразилії.

Але зазначивши сей сумний болючий факт того великого убожества, що стоїть у провалю між розуміннями обовязку в допомозі своїм орґанам преси там на Україні, доведеть ся лише гірко зітхнути і покласти надію на майбутнє прокинене нашого загалу відсну.

Звичайно у нас на Україні і тут на Далекім сході інтеліґенція більше зважала на те, аби прочитати свою ґазету, ніколи не задумаючись, „а за що то вона буде жити"? і таким чином задовольняла ся яким одним примірником часописи иноді на досить велику громаду...

Але американський український робітник і хлїбороб розумів инакше.

В пресі рідного слова він бачить свого першого відродителя, як себе, так і цілої маси свого народу. Тому то тамошний Українець і далеко сягає своїм поверховним розвитком.

Будучи-ж закинений на чужину і, весь час свого там перебуваня, прагнучи душею до рідного краю, американський український еміґрант відбивав на своїй души всї ті великі страждання, що переживала частина нашого народу в часи війни на території її — та всього того таємничого, що носило ся в повітрі за будучність краю.

Чи буде вільна Україна?

Чи окупить ся та дорога, пролита в військовій боротьбі кров синів народу?

Чи назве врешті себе кождий з закинених в чужу землю еміґрантів сином свого краю?

Чи мати-ме він надію зачислити рани своєї души „безбатьківщини" і з легким духом повернути ся до краю... великого краю зєднаної України?

І у відповідь на болючі проблеми велика филя російської революції, в бурі гніву свого, зломила кнут, перекинула трон і сказала людям, що вони вільні...

От з того часу революції, коли вісти про волю українського народу долетіли до Америки — серця і души всїх Українців були направлені на рідний край, до нової своєї вільної України...

Кождий крок в новім житю нашої України, кождий здобуток волї чи право самовпорядкованя Україною наших представників, в особі Центральної Ради, давав величезну радісну втіху кождому Українцеви!

Розум кождого горів в уяві доброї будучности. Серце кождого і душа тягнули кожду істоту туди, до свого краю, вже вільної України. Було певно, що кождий Українець, перенятий всїм єством подіями на рідній землї, мав надію повернути ся до любої України, бо серця еміґрантів, які примушували їх плакати від радости при перших звістках волї українського народу, тепер були лише тим кормом, який давала своїми подіями українська справа в Росії...

Але ось, переживаючи все те і зазначуючи велику байдужність до рідної справи наших кольоністів тут на Далекім сході, звичайно не всїх, але більшість, доводить ся знову тужно спитати: невже і тепер не розуміють сини свого краю тої ваги, яка настигла там в осередку України?

І, як видко, там невеликий гурток діячів напружує всї свої сили, щоби втримати добре ту вагу роботи, яка впала на їх долю...

Здаєть ся, вони, в сутужній боротьбі з ворогами самовизначеня нашого народу, мовчки озирають ся навкруги, шукаючи моральної, матеріяльної і може фізичної підпори... Але вони, як видко, не знаходять...

Ті тисячі Українців, що розкинули ся по ланах і містах Далекого сходу, ясно виказавши себе, що вони Українці, а лінию загорнувши ся міцнїйше в свої московські мундури не лише тїла але і души, індеферентно перечікують з дня на день в тих своїх стоячих обстановах, і на крок не порушивши своєї, так дорогої в страстний момент справи.

Порівнуючи ту активністі до рідної справи американського українського громадянства і тутешного, знову доведеть ся лише зі здивованем зітхнути і в сїм новім виданю, орґані друкованого слова, запитати їх:

Братове! Невже і тепер ви будете спати все тим же сном байдужности і кождий з вас не дасть і краплї власної сили в роботі, в кованю долї нашої України — нашого народу?

Годі! Прокиньте ся!

О. Досьвітний.

Коржики.

Якогось дня заходить до мене знайома нам баба Параска, сідає тай каже:

— А що, я не казала, я не говорила, а хиба я брехала, добродію... Се-ж все я на перед знала!...

— Що таке? — питаю.

— А хибаж ви нїчого не чули і нїчого не знаєте?

— Нї, не знаю! — відповідаю.

— Ой, Матінко Божа, що я буду робити з вами! Та про се-ж маленька дитина знає, — а ви-ж ніби сьвідомий чоловік, — читаєте, пишете, другим розказуєте, а самі і не знаєте...

— Та кажіть скорійше, не тягніть бо...

Баба Параска присунула близше до мене столець, трошки нахилила голову і почала:

— Ото, серце, я вчора поїхала в Хащевату на базар, думала дитинчатам набрати на сорочину — і що би ви думали: чисто всї лавки (склепи) обходила, і хоч би тобі аршин полотна знайшла... все оті „комерсанти" поховали...

— Та невже? — питаю.

— Чекайте, не кваптесь. Находилась я, набігалась, тай ото пійшла я в оту ресторацію закусити...

— Вибачайте, кажу я, може колинебудь другим разом розкажете; я дуже занятий...

— Е! Не хочете слухати; видно „вони" і вас підкупили, коли ви „їх" покриваєте!

— Кого? — крикнув уже я до неї.

— А „комерсантів"! — Он пійдіть: крихти хлїба, ні бубличка, ні чарочки тепер через „них" ни дістанете!

— Ну?

— Еге! Бо вони весь маляс скупили по заводах і печуть на нім коржики із тіста і відправляють Німцям... от що! А тепер ні хліба, ні... та що там мені з вами балакати; добре ви і самі знаєте; буду іти, бо я теж не маю часу...

— Та чекайте — що се ви верзете?

Але баба Параска обернулась, покивала мовчки головою — і пійшла.

„Ну, що-ж, — думаю собі — така вже вдача баби Параски"...

Я і забув за пригоду з бабою Параскою, коли одержую від Хащеватської Волостної Продовольчої Управи повідомлене прибути на засїдане управи. Розбирали ся справи про се, про те, коли се голова управи велично підносить і викладає на стіл плисковаті, кругленькі, чорненькі коржики, спечені на малясівці...

Справа ся нас зацікавила. Розібравши її — постановили: про все довести до відома Центральної Ради і просити негайно зробити розслїдуване, а затримані коржики до 150 пудів, коли вони будуть пригідні для їди (в Раду післана проба) сконфіскувати і направити для наших козаків-вояків через Центральну Раду...

Опісля наговорила менї баба Параска, що тих коржиків випікаєть ся на тиждень до 500 пудів, які відправляють ся по зелїзниці на предявителя до Вітебска, а відти нібито до Фінляндії.

„Звичайно, — думаю собі — баба Параска набрехала як і завше, а от люди розберуть і скажуть нам правду".

І. М.

(„Подільська Воля").

НІЧ У ТРАПЕЗУНТІ.

Зурна десь плаче поночи в долині...
Чудовий згук дрижить і затиха,
Як тая зірка, що в глибокім небі
Зірветь ся вниз — і потуха.

Шепочуть тайну темні кипариси...
Гучать копита... Бубонцї в горах...
А в серці — сум: колиб на Україну!...
Вона одна менї в думках.

Свита... Горить-сріблить ся синє море!
Та знаю: геть, за морем бірюзи,
Нове житє буяє на Вкраїні,
А я — я тут!... я раб сльози!

Го! вітер з півночи!... То любий гість!
Неси до мене з України вість!

П. Лозій.

(„Вісти Української Краєвої Ради Закавказу").

НЕ ДОБРИЙ ПРИМІР дають ті одиниці, котрі хочуть читати „Свободу", а не платити за неї. Коли хто є бідний, то се зрозуміле, бо бідного треба спомогти. Але, хто має якийтакий гріш, той не повинен жалувати його на свою газету.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА”.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

„Українське весіле” на сцені перед Американцями в Ню Йорку.

Один діяльний член Українського Народого Дому в Ню Йорку заявив представникови „Свободи” отсе: Наша праця тяжка і з початку вимагає богато зусиль. Та ми не жахаемо ся сих обставин і після своїх сил працюємо, бо віримо в добрі і корисні наслідки нашої праці. В У. Н. Домі відбувають ся, крім зборів ріжних українських товариств, також театральні вистави, концерти, вечерки, танці, гімнастичні вправи, відчити і т. п. За короткий час свого істнованя (бо від 21. жовтня 1917 р.) відбуло ся вже около 35 театральних представлень, концертів, відчитів, балів і т. п. В часі відчитів промовляли також деякі чужинці, от приміром п. Вальдман — посол до нюйорського сойму, Іван Окунцов — редактор московської газети „Русскій Голосъ” і инші. — Треба знати, що в істнованю Українського Народного Дому чужинці є у великій части заінтересовані. Було вже кілька случаїв, що підчас театральних вистав в У. Н. Домі було богато Американців, визначних у наукових, суспільних, робітничих і аристократичних кругах. Чужинці дуже зацікавили ся українською піснею, музикою, звичаями, вишивками і т. п. Недавно тому панна Борчанел, звісна в нюйорських наукових кругах (вона була також завідательков фолькльористичного відділу на „Гіро Ленд” базарі, де приймали участь й Українці), піддала гадку, щоби на сцені в Народнім Домі представити дійсне українське весіле, так, як воно відбуваеть ся на Україні. В сій справі відбули ся минувшого четверга (7. лютого) наради і рішено приняти пропозицію панни Борчанел. Таке весіле відбудеть ся в означенім дни в місяци цьвітни або маю (бо приготованя заберуть много часу і праці). На нім будуть присутні всі визначні члени наукової інституції в Ню Йорку, „People's Institute”, і нюйорської науково-суспільної інституції, „Community Center”. Се „Українське весіле”-представлене даєть ся для всіх, а головно для Американців.

Предсідатель Общества Русскихъ Братствъ суспендований.

В „Голосі Народа” читаємо, що Яків Кода, головний предсідатель Общества Русскихъ Братствъ, зістав хвилево суспендований, а справу віддано до полагодженя головному судови сього товариства. Головними причинами суспедованя є: марноване товариських гроший — предсідатель часто їздив до Олифанту, Скрентону і Вілксбери полагоджувати свої приватні справи, а казав, що їхав в справі товариства; самовільне втягненє товариства в процес з Борухом, який вже коштує 1.000 долярів; протиамериканське становище Якова Коди і т. д. Справу остаточного суспендованя має порішити головний суд, предсідателем котрого є Михайло Галенда.

Членів противоенного товариства в Рочестер звільнено від війска.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

Міністерство війни урядово повідомляє, що члени релігійного товариства „Меджідо” в Рочестер, Н. Й., яке не узнає війни, є вільні від військової служби. Се товариство має свої філії по цілій державі.

Ціна потасу підскочила з 400 на 800 долярів.

Не треба забувати, — каже „Попюлар Саенс” — що тепер для фармерів настали дуже прикрі часи. Найважнійше є се, що фармерови приходять ся тепер тяжко згноїти поле, бо ціна потасового навозу підскочила з 400 на 800 долярів за тону. Але тут фармер повинен собі сам зарадити. Знаменитий навіз на рілю можна зробити собі дома з попелу дерев. В сій справі кождий фармер повинен засягнути інформацій у The College of Forestry в Сиракюз, Н. Й.

Нюйорський майор збирає фонд на закупно угля для бідних.

Джан Гайлен, посадник Ню Йорку, видав проклямацію до богатих мешканців міста, щоби вони зложили 50.000 долярів на закупно угля для тих, яких діти гинуть від зимна, бо родина не має спромоги купити угля.

Морган позичив Ню Йоркови 20 мільонів долярів.

Фірма „Дж. П. Морган і Спілка” випозичила нюйорським властям 20,000.000 долярів на 4½%.

Між американськими „галицко-русскими”.

„Галицко-русскіе” се ніхто инший, лише наші галицькі кацапи; про них, а властиво про се, що діеть ся між ними, ми осьтут дещо розкажемо, хоч і не заслугують вони на се, аби про них щонебудь говорити. — Американські кацапи мають тепер вже аж чотири газети: „Новая Русь”, „Правда”, „Свѣтъ” і „Голосъ Народа”. „Новая Русь” є органом „Русской Народної Обрани”, „Правда” і „Свѣтъ” органами асекураційних товариств, а „Голосъ Народа” виходить заходом кількох осіб. Головними „фігурами” кацапства є Николай Підгайний, Василь Черняк, Петро Гаталяк, Гойняк і Федоронко. Є їх всіх пять і кождий з них тягне на своє. — Свого часу в Ню Йорку відбув ся кацапський зїзд, на якім ухвалено вислати до Росії делеґацію, яка мала просити князя Львова, а відтак Керенського, щоби вони прилучили Галичину до Росії, бо там жиє „корінно русскій народ”. Вибрано навіть делегатів, які мали вже їхати до Петрограду. Але то було ще за часів, коли головою російського тимчасового правительства був князь Юрій Львов. До сеї делеґації належав також Петро Гаталяк. Він то, почувши, що в Києві зорганізовано українське правительство, змінив усі пляни і до Петрограду не їхав. (Понюхав — як то кажуть — письмо носом). На тім скінчила свою задачу „галицко-русская делегація”... — З теперішної діяльности кацапів можна занотувати лише одно: внутрішну боротьбу. Черняк, Гойняк, Гаталяк і Федоронко провадять боротьбу проти Підгайного, бо се має бути їх найгрізнійший ворог. В „Голосі Народа” Черняк друкує метрові лайки і доноси на Підгайного; називає його хруном, зрадником, шпигуном і т. д. Черняк навіть роздобув якийсь лист від бувшого платного царсько-російського наймита, д-ра Дудикевича, в якім російський агент Дудикевич каже, що Николай Підгайний був австрійським агентом. Так і яло ся: агент прозиває агентом другого. — При кінци ще одно цікаве явище здалоб ся занотувати. Якийсь Семен Валюта (він уважає себе „кацапським фільософом”!) написав недавно у „Правді”, що є дуже можливо, що Галичина пійде під Україну. Але — потішаеть ся він — кацапам нема пощо тим смутити ся, бо є надія, що кацапська „партія” возьме на Україні верх над всіми партіями...

Признане для календаря У. Н. Союза.

Ми дістали ось-таке письмо:
Кемп Ганкок, Августа, Джа., 3. лютого 1918.
Хвальна Редакціє „Свободи”!
Отсим повідомляю Вас, що календар У. Н. С. на 1918 рік я отримав та складаю Вам щиру подяку за скору висилку сего календаря. Не від річи буде написати, що календар дуже мені подобаеть ся, бо є добре уложений та красного змісту і в дечім перевисшає старі календарі У. Н. С. Він є богатий ріжнородним змістом та інтересними ілюстраціями, з яких найліпше мені подобаеть ся бувший кат нашого народу: Николай Романов, котрий сидить на пни зрубаного дерева, сторожений жовнірами. Календар У. Н. Союза є необхідним товаришем кождого Українця та Українки.

Здоровлю сердечно Вп. Редакторів „Свободи” та всіх Урядників Українського Народного Союза. Желаю Вам всім успішної праці на народній ниві, для добра розкутої з вікових кайданів нашої Матери — Вільної, Самостійної України!

Щирий Українець з американської армії. — Дмитро Лохайовський. — (D. Lohayowski, Batt. E. 109 U.S. Field Art., Camp Hancock, Augusta, Ga.).

Найбільша промислова організація в Америці.

Найбільше членів із всіх робітничих організацій в Злучених Державах має організація „Промислових Робітників Сорочок”.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Провідники чеського самостійницького руху.

Провід над самостійницьким рухом Чехо-Словаків — як доносить лондонська „Морнінг Пост” — ведуть посли Станек і Тузар (соціяліст). Посол Крамарж, який був засуджений на кару смерти „за зраду австроугорської монархії”, а відтак помилуваний, вже бере участь в нарадах парляменту.

„Зєдинена Польща”.

Під кличем „зєдинена Польща” — каже „Райниш Вестфеліше Цайтунг” — треба розуміти Польщу, до якої входилиби: Польща (властива), Литва, Померанія (Поморе коло Гданська) і Галичина.

200.000 корон для Поляків.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

З початком січня 1918 року австрійське правительство висигнувало на руки свого генерал-губернатора в занятих від Росії територіях 200.000 корон на добродійні і культурні цілі Поляків.

Румуни повертають назад до своєї вітчини.

Урядова „Газета Львовска” (з 11. січня 1918) доносить, що богато румунських підданих, які втікли перед інвазією до Одеси, повернуло через Волочиска і Тернопіль до Львова, відки відідуть до Букарешту (столиці Румунії), на що позволили австрійські власти.

Нова революція в Мексику; президент утік зі столиці.

Нещасливий сей край Мексико; ще не проминули відгуки Каранцової революції проти Гуерти, а вже знова вибухла нова революція проти самого Каранци. А всьо се задля особистих спорів. Новий президент Каранца був трохи автократичного духа. Він хоче, аби всьо стало ся по його волі. І от надійшли вибори в стейті Коавіля. На губернатора того стейту Каранца виставив кандидатуру свого приятеля, генерала Еспінозу Міралеса, против котрого кандидував ворог Каранци, генерал Луїс Хутієрец. Мимотого, що Хутієрец дістав більше голосів, Каранца не хотів узнати його губернатором Коавілї, але противно — оголосив і затвердив вибір свого приятеля Міралеса. — Такий поступок Каранци обурив приятелів Хутієреца, які також були в опозиції проти Каранци, і один генерал з табору Віллї, Франческо Косс, злучив ся з генералом Хутієрецом, зібрали 1.000 жовнірів і виповіли війну правительству Каранци. Почувши про се, Каранца вислав війска до Коавілї проти повстанців. Почали ся битви. — Підчас коли в Коавілї бють ся, то, як доносять останні телеграми до Вашінгтону, по цілій мексиканській державі орґанізують ся нові ряди повстанців, які симпатизують з рухом противників Каранци. Сам Каранца утік зі столиці і на ґвалт скликає своїх приятелів на наради до Вера Круз, де правдоподібно він перенесе своє правительство. Каранцу підпомагає ґенерал Пабльо Ґонцалес, який має під собою найменьше 4.000 жовнірів. — Одним з найтяжших ударів для Каранци є се, що він сам репрезентує тепер ціле мексиканське правительство; міністерського кабінету тепер у нього нема, бо ніхто не хоче брати на себе відвічальности за будучі наслідки. Навіть на ґенерала Ґонцалеса президент Каранца не має великої надії, бо Ґонцалес належить до табору тих, які жадають, аби Мексико виповіло війну Німеччині, чого не хоче зробити Каранца. Каранца каже, що, виповівши війну Німеччині, Мексико стратило би в ній свого одинокого і найбільшого приятеля.

Англійський посол покараний за передержуванє більшої скількости поживи.

Вілїям Джан МекДжі МекКав, посол до англійського парляменту, мусів заплатити 2.000 долярів гривни і 175 долярів коштів за зневаженє розпорядженя адміністрації опалу. У його домі на селі недалеко Лондону найдено 154 фунти рижу, 100 фунтів бішкотів, 53 фунти ґербати, 100 фунтів цукру, 21 фунтів меду і ще дещо. Воєнний закон в Англії не позволяє, щоби одна родина мала нараз так великий засіб поживи.

Смертність в Німеччині.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on February 8, 1918 as required by the Act of October 6, 1917.)

„Від початку війни аж до кінця 1916 року в Німеччині було понад мілїон случаїв смертности більше ніж в нормальних часах — заявляє берлінський кореспондент амстердамської часописи „Масбоде”. — В трох роках війни було там 3,700.000 случаїв смертности, замісць 2,400.600 в нормальних часах”.

Франція на дорозі до загибели. — 200 франків для матери, яка виховає 13-місячну дитину.

Мілтон Снайдер, кореспондент нюйорського „Сон-а”, описує невідрадне матримоніяльне положенє у Франції. Він каже, що під тим оглядом Франція стоїть на дорозі до загибели. Всюди повно женщин, а мущин бракує. „Протягом одного тижня — каже Снайдер — я мав нагоду приглянути ся відносинам у двох французьких родинах, а такі відносини тепер панують у цілій Франції. Сі дві родини складали ся перед війною кожда з чотирох осіб: з батька, матери, дочки і сина. Тепер їх є лише по троє: батько, матір і дочка; сини обох родин погинули на фронті. Батько і матір дійшли вже до тих старечих літ, коли в родині вже не може народити ся дитина. Відкиж Франція візьме тепер мужів для оставших ся своїх дочок? — Отсе є питане, над яким ломлять свої голови французькі політики і на яке треба буде найперше відповісти”. Як лише війна скінчить ся, правительство і парлямент мусять ґрунтовно застановити ся над сею справою. Треба буде поробити відповідні кроки, щоби не допустити націю до заглади. Перш усього треба буде змінити дотеперішні постанови, які кажуть, що женщина, яка вийшла заміж за раненого жовніра вже по його раненю, не має права домагати ся правительственної запомоги. Се є тепер одинокою перепоною у вінчаню. Є тепер у Франції тисячі мущин-калік, але здорових органічно, які в тім напрямі могли би принести державі користь. Але теперішні закони є власне перешкодою в несеню сеї помочи. Бо чиж ранений жовнір, який не може заробити на своє удержанє, хоче женити ся, коли він знає, що правительство не дасть йому ніякої помочи в удержаню жінки?

Правда, богато полекші зробила недавна ухвала Секванської Генеральної Ради, яка рішила, щоби правительство платило молодій матери 200 франків нагороди за виховане першої дитини. 100 франків матір дістає, коли дитина числить вже 6 місяців житя, а других 100 — коли дитина скінчить 13 місяців житя. По 13 місяцях житя дитини матір може покинути дитину, коли хоче (бо ніякі права її не обовязують), а тоді дитину беруть в опіку добродійні товариства.

В кождій українській хаті повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

Читайте „Свободу” і приєднуйте її нових передплатників!